

บทที่ 2

ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อในการเสนอ หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ความหมาย ความสำคัญ และองค์ประกอบของหลักสูตร
2. หลักสูตรวิชาภาษาไทย
3. บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร
4. การนำหลักสูตรไปใช้
 - 4.1. การบริหารและบริการหลักสูตร
 - 4.1.1. การวางแผนการใช้หลักสูตร
 - 4.1.2. การเตรียมบุคลากร
 - 4.1.3. การจัดครูเข้าสอน
 - 4.1.4. การจัดตารางสอน
 - 4.1.5. การเตรียมเอกสารและสื่อการเรียนการสอน
 - 4.1.6. การเตรียมอาคารสถานที่
 - 4.1.7. การประชาสัมพันธ์หลักสูตร
 - 4.2. การดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร
 - 4.2.1. การปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น
 - 4.2.2. การจัดการเรียนการสอน
 - 4.2.3. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
 - 4.2.4. การจัดสอนซ่อมเสริม

4.3. การนิเทศติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร

4.3.1. การนิเทศติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร

4.3.2. การประเมินผลการใช้หลักสูตร

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมาย ความสำคัญ และองค์ประกอบของหลักสูตร

ในเรื่องความหมายของหลักสูตร ได้มีนักการศึกษาให้ความหมายของไว้หลายทัศนะ ดังต่อไปนี้

Taba (1962) กล่าวว่า หลักสูตรหมายถึงประสบการณ์ทุกอย่างที่โรงเรียนจัดให้นักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่เหมาะสมในการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน ได้อย่างมีความสุข

Good (1973) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 3 ประการ คือ

1. เนื้อหาที่จัดไว้เป็นระบบให้ผู้เรียนได้ศึกษาเพื่อให้จบชั้นหรือรับประกาศนียบัตรในหมวดวิชาสำคัญ เช่น หลักสูตรสังคมศึกษา หลักสูตรพลานามัย
2. เค้าโครงทั่วไปของเนื้อหาหรือสิ่งเฉพาะที่ต้องการจะสอน ซึ่งโรงเรียนจัดให้นักเรียน เพื่อให้มีความรู้จนจบหรือได้รับประกาศนียบัตร เพื่อให้สามารถเข้าเรียนต่อ ทางอาชีพต่อไป
3. กลุ่มวิชาและประสบการณ์ที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียนได้เรียน ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสังคม ความก้าวหน้าทางวิชาการ ความต้องการของผู้เรียน หลังจากนั้นก็กำหนดเนื้อหาและประสบการณ์ตามวัตถุประสงค์นั้นตามขั้นตอนต่อไป

สวัสดี จงกล (2521) ได้ให้ความหมายว่า หลักสูตรหมายถึง ข้อกำหนดที่ว่าด้วย จุดมุ่งหมายของการศึกษา แนวทางการดำเนินงาน เนื้อหาสาระ ซึ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการศึกษา

กรมสามัญศึกษา (2532) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า เป็นข้อกำหนดแผนการเรียน การสอน อันเป็นส่วนรวมของประเทศเพื่อนำไปสู่จุดหมายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ

บุญมี เฌรยอค (ม.ป.ป.) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 2 ความหมาย คือ

บุญมี เฌรยอค (ม.ป.ป.) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 2 ความหมาย คือ
หลักสูตรในความหมายแคบ หมายถึงเอกสารที่กำหนดโครงการของผู้เรียนประกอบด้วย ความมุ่งหมายของการให้การศึกษา เนื้อหาวิชา อัตราเวลาเรียน กิจกรรม และประสบการณ์ที่จัดให้ผู้เรียน

หลักสูตรในความหมายกว้าง หมายถึงโครงการที่ประมวลความรู้และประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้ผู้เรียน เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ทั้งในและนอกโรงเรียน

ความหมายของหลักสูตรตามทัศนะของนักการศึกษาสรุปได้ว่า หลักสูตรหมายถึง ข้อกำหนด โครงการ แผนการเรียนการสอน และประสบการณ์ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ที่โรงเรียนจัดให้กับผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

จากความหมายของหลักสูตรดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา ดังที่ ชำรง บัวศรี (2532) ได้กล่าวไว้สรุปได้ดังนี้

1. ความสำคัญต่อการศึกษารวมเพราะหลักสูตรเป็นเครื่องมือถ่ายทอดเจตนารมณ์หรือเป้าประสงค์ของการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ เป็นสิ่งที่นำเอาความมุ่งหมาย และนโยบายการศึกษาไปแปลงเป็นการกระทำขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนหรือสถานศึกษา
2. มีความสำคัญต่อการเรียนการสอน การเรียนการสอนจะบรรลุผลได้ทั้งผู้เรียนและผู้สอนจะต้องมีสิ่งช่วยกำหนดแนวทาง เพื่อให้แต่ละฝ่ายปฏิบัติหน้าที่ได้สอดคล้องและสนับสนุนซึ่งกันและกัน หลักสูตรจึงมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้ครูผู้สอนจึงต้องศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ พร้อมทั้งช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจด้วย

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรว่า หลักสูตรเป็นหลักและหัวใจของการจัดการเรียนการสอนเพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการศึกษา ความเข้าใจในเรื่องของหลักสูตร และการเรียนการสอนจะทำให้การจัดการศึกษาดำเนินไปด้วยดี ทั้งแก่ตัวผู้เรียนเองและช่วยให้ครูได้มีทิศทางและสิ่งกำหนดในการสอน ความสำคัญของหลักสูตรมีดังนี้

1. งานด้านหลักสูตรและการสอน ทำให้การศึกษาดำเนินไปสู่เป้าหมายที่วางไว้
2. งานด้านหลักสูตร ทำให้การศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามเป้าหมาย

3. หลักสูตรเปรียบเหมือนแบบแปลนการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร บอกได้ว่าวัตถุประสงค์ที่ต้องการมีอะไรบ้าง จะใช้อะไรเป็นวัสดุและอุปกรณ์ จะสอนอย่างไร จัดเตรียมการสอนอย่างไรบ้าง เพื่อช่วยในด้านการเรียนการสอน หลักสูตรจึงมีความสำคัญเป็น แผนยุทธศาสตร์ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จที่ต้องการ

ตามที่นักการศึกษากล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรนั้น สรุปได้ว่า หลักสูตรมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา ในฐานะเป็นเครื่องมือหรือแนวทางของการจัดการศึกษาที่จะนำไปให้การศึกษาบรรลุตามความคาดหวังของหลักสูตร

ส่วนในด้านองค์ประกอบของหลักสูตรนั้น สามารถทำให้มองเห็นโครงสร้างของหลักสูตรได้ทั้งระบบ และเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ความหมายของหลักสูตรสมบูรณ์ขึ้น นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ ดังนี้

สมิตร คุณานุกร (2523) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรว่าประกอบด้วย

1. ความมุ่งหมาย
2. เนื้อหา
3. การนำหลักสูตรไปใช้
4. การประเมินผล

กาญจนา कुमारิกัมภ์ (2527) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นโครงการหรือแผน หรือข้อกำหนด อันประกอบด้วย หลักการ จุดหมาย โครงสร้าง กิจกรรมและวัสดุต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอน ที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ความสามารถ โดยส่งเสริมให้เอ็กต์บุคคลไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตนเอง

คุณฉวี พงษ์ศาสตร์ (2531) กล่าวว่า หลักสูตรประกอบด้วย จุดหมาย หลักการ โครงสร้าง จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาของรายวิชา สื่อการเรียนการสอน วิธีสอนและการประเมินผล

แก้วตา คณะวรรณ (2535) กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรว่า ประกอบด้วย 4 ส่วนที่สำคัญคือ

1. วัตถุประสงค์
2. สารความรู้และประสบการณ์

3. กิจกรรมการเรียนการสอนและสื่อ

4. วิธีการวัดและประเมินผลการเรียน

โดยสรุปแล้วจะเห็นได้ว่า นักการศึกษาที่มีความเห็นสอดคล้องกันว่าองค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วย หลักการ จุดหมาย โครงสร้าง เนื้อหา การเรียนการสอนหรือการนำไปใช้ และการประเมินผล

หลักสูตรวิชาภาษาไทยตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)

ในด้านหลักสูตรวิชาภาษาไทยตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ได้กำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรไว้ดังนี้

1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักภาษา
2. เพื่อให้สามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมกับวัย
3. เพื่อให้สามารถฟังและอ่านได้อย่างมีวิจารณญาณ
4. เพื่อให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน และมีรสนิยมใน

การเลือกอ่านหนังสือ

5. เพื่อให้เห็นความสำคัญของภาษาไทย ในฐานะเป็นเครื่องมือสื่อสารของคนในชาติ และเป็นปัจจัยในการเสริมสร้างเอกภาพของชาติ

6. เพื่อให้เห็นคุณค่าของวรรณคดี และงานประพันธ์ที่ใช้ภาษาอย่างมีรสนิยมในฐานะที่เป็นวัฒนธรรมของชาติ

7. เพื่อให้สามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้เพิ่มเติม

สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมพรรษ์ (2536) ได้กล่าวถึงลักษณะวิชาภาษาไทยตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นไว้ดังนี้

1. ภาษาไทยเป็นวิชาในกลุ่มภาษา ซึ่งประกอบด้วย ภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ
2. ภาษาไทย ประกอบด้วย รายวิชาบังคับและวิชาเลือกเสรี สำหรับรายวิชาบังคับนั้น

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทุกคนต้องเรียน ส่วนรายวิชาเลือกเสรีนั้นจัดไว้สำหรับนักเรียน

ที่มีความสนใจทางภาษาเป็นพิเศษ โดยที่นักเรียนจะเรียนเพื่อเสริมทักษะเพิ่มเติมหรือเพื่อที่จะศึกษาภาษาไทยให้ลึกซึ้งในด้านหนึ่งด้านใดก็ได้ รายละเอียดของวิชาบังคับและวิชาเลือกเสริมมีดังต่อไปนี้

2.1. วิชาบังคับประกอบด้วย ท 101 ท 102 ท 203 ท 204 ท 305 และ ท 306 รวมทั้งหมด 12 หน่วยการเรียนรู้ โดยเรียนวิชาละ 2 หน่วยการเรียนรู้ สัปดาห์ละ 4 คาบ นักเรียนจะต้องเรียนทุกภาคเรียน ภาคเรียนละ 1 วิชาตามลำดับ การที่ให้วิชาภาษาไทยเป็นวิชาบังคับและทุกคนจะต้องเรียนนั้น เพราะถือว่าภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ คนไทยทุกคนควรจะมีความรู้ความเข้าใจและสามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง หลักสูตรจึงมุ่งเน้นให้นักเรียนใช้ภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพตามวัยและศักยภาพของตน

2.2. วิชาเลือกเสริม มี 7 รายวิชา วิชาละ 1 หน่วยการเรียนรู้ ใช้เวลาเรียนสัปดาห์ละ 2 คาบ นักเรียนอาจจะเลือกเรียนได้ตามความถนัดและความสนใจ ดังต่อไปนี้

ท 011 เสริมทักษะภาษาไทย	1 หน่วยการเรียนรู้
ท 021 การอ่านและพิจารณาหนังสือ	1 หน่วยการเรียนรู้
ท 022 การอ่านงานประพันธ์เฉพาะเรื่อง	1 หน่วยการเรียนรู้
ท 031 นิทานพื้นบ้าน	1 หน่วยการเรียนรู้
ท 041 ภาษาไทยเพื่อกิจธุระ	1 หน่วยการเรียนรู้
ท 042 การพูดการเขียนเชิงสร้างสรรค์	1 หน่วยการเรียนรู้
ท 051 หลักภาษาเพื่อการสื่อสาร	1 หน่วยการเรียนรู้

3. สื่อการเรียนวิชาภาษาไทยในระดับนี้ได้แก่ หนังสือเรียนชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1 เล่ม 2 และเล่ม 3 หนังสือเรียนหลักภาษาไทย หนังสือเรียนรายวิชาเลือกทุกรายวิชา แต่ละเล่มจะมีคู่มือการสอนประกอบด้วย นอกจากนี้ก็มีหนังสือที่กำหนดให้อ่าน เช่น พจนานุกรม ปทานุกรม สารานุกรม และหนังสืออ่านประกอบต่าง ๆ

4. การสอนภาษาไทยตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นนี้ เน้นให้นักเรียนเกิดพัฒนาการอันเหมาะสม มีทักษะทางภาษาที่ดี คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ รู้จักคิดอย่างมีเหตุผลและนำความรู้ด้านภาษาไทยไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน จึงมุ่งที่จะสอนให้ทักษะการฟัง

การพูด การอ่าน และการเขียนสัมพันธ์กัน ในขณะที่เดียวกันก็สอนทักษะการใช้ภาษาให้สัมพันธ์กับหลักภาษาและวรรณคดีด้วย

5. ตามเกณฑ์การจบหลักสูตรนั้น นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทุกคน นอกจากจะต้องเรียนวิชาต่าง ๆ ให้ครบตามที่หลักสูตรกำหนดแล้ว จะต้องสอบผ่านวิชาบังคับภาษาไทย ทุกรายวิชา จึงจะถือว่าจบหลักสูตร

บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร

ในการนำหลักสูตรไปใช้นั้น ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปสู่การเรียนการสอน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนศึกษานิเทศก์ และเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ดังที่ สงัดอุทรานันท์ (2532) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชาและครูผู้สอน ว่ามีความสำคัญต่อการใช้หลักสูตร ดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียน ควรมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้หลักสูตร ดังนี้

1. ทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่โรงเรียนใช้อยู่อย่าง ชัดแจ้ง
2. ให้บริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนชนิดต่าง ๆ แก่ครู
3. ดำเนินการนิเทศ และติดตามผลการใช้หลักสูตรภายในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ
4. กระตุ้นและส่งเสริมครูในการใช้หลักสูตรอย่างถูกต้อง เช่น จัดการฝึกอบรมหรือ

จัดประชุมสัมมนา เป็นต้น

5. ให้กำลังใจ และบำรุงขวัญแก่ครูผู้ใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นเยี่ยงอย่างแก่ครูทุกคน ๆ

หัวหน้าหมวดวิชา ควรดำเนินการส่งเสริมการใช้หลักสูตร ดังนี้

1. ศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียดของหลักสูตร ที่ตนเองรับผิดชอบอย่างชัดเจน
2. ช่วยวางแผนและจัดทำแผนการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตรที่ตนเองรับผิดชอบ

3. จัดหาวัสดุหลักสูตร สื่อการเรียนการสอน และให้บริการแก่ครูคนอื่นที่อยู่ในสาขาเดียวกัน

4. ดำเนินการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรที่ตนเองรับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอ

5. ทำการประสานงานการใช้หลักสูตรกับหมวดวิชาอื่น เพื่อให้การใช้หลักสูตรในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ครูผู้สอน ครูผู้สอนในฐานะเป็นผู้ใช้หลักสูตรโดยตรงมีส่วนที่จะช่วยสนับสนุนให้การใช้หลักสูตรภายในโรงเรียนมีประสิทธิภาพได้ดังนี้

1. ทำการศึกษาหลักสูตรเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่ตนใช้อยู่ อย่างชัดเจน

2. ทำการปรับปรุงหลักสูตรที่ใช้อยู่ ให้มีความเหมาะสมกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

3. ทำการสอนให้ถูกต้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตรที่ใช้อยู่

4. พยายามคิดค้นหาวิธีการที่เหมาะสม หรือวิธีการที่มีประสิทธิภาพสำหรับการใช้หลักสูตรที่ตนเองเป็นผู้ใช้

สุจริต เพียรชอบ (2531) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูผู้สอนวิชาภาษาไทยในการใช้หลักสูตร ดังสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ทำความเข้าใจ ครูผู้สอนต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรวิชา ภาษาไทย ทั้งที่เป็นวิชาบังคับและวิชาเลือก พยายามศึกษาวิธีการสอนต่าง ๆ และนำวิธีการสอนเหล่านั้นไปใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาภาษาไทย

2. ใช้บริการ ครูภาษาไทยควรใช้บริการที่โรงเรียนจัดหาให้ ทั้งบริการด้านห้องสมุด ห้องภาษาไทย และสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ

3. ประสานสัมพันธ์ ครูภาษาไทยควรร่วมมือกันจัดทำคู่มือครู แบบฝึกหัด และข้อทดสอบต่าง ๆ ตลอดจนร่วมมือกับครูภาษาไทยในโรงเรียนอื่น ๆ เพื่อประชุมปรึกษาหารือหาวิธีการสอนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพ

4. สร้างสรรค์แผนการสอน ครูภาษาไทยจะต้องวางโครงการสอนซึ่งอาจทำเป็นรายบุคคลหรือจะช่วยกันทำเป็นรายกลุ่มก็ได้

5. ขั้นตอนดำเนินการ ดำเนินการตามโครงการที่ได้วางไว้ โดยมุ่งให้นักเรียนได้รับความรู้ มีความชำนาญในการใช้ภาษาไทย และมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาภาษาไทย

6. ปรับปรุงงานของตน ครูภาษาไทยควรปรับปรุงงานด้านวิชาการให้ทันสมัยกับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อยู่เสมอ และควรที่จะเพิ่มสมรรถภาพทางการสอนให้ดียิ่งขึ้น โดยการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง เข้าร่วมการประชุมหรือสัมมนาทางด้านภาษาไทย

สรุปได้ว่า บุคลากรที่มีความสำคัญต่อการนำหลักสูตรวิชาภาษาไทยไปใช้ในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยและครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ซึ่งบุคคลเหล่านี้ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของตนในฐานะของผู้ที่แปลงหลักสูตรไปสู่การเรียนการสอน เพื่อจะได้นำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม อันจะส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนให้ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมายของหลักสูตร

การนำหลักสูตรไปใช้

การนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนที่สำคัญมากของกระบวนการพัฒนาหลักสูตร เพราะเป็นการนำหลักสูตรไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ดังที่ สุมิตร คุณานุกร (2523) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูนำเอาโครงการของหลักสูตรที่เป็นรูปเล่มเหล่านั้นไปปฏิบัติให้เกิดผล รวมถึงการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนเพื่ออำนวยความสะดวกและนักเรียนสามารถสอนและเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด หัวใจของการนำหลักสูตรไปใช้คือ การสอน บุคคลที่มีความสำคัญที่สุดในขั้นตอนนี้คือครู และ สุจริต เพียรชอบ (2531) กล่าวถึงการนำหลักสูตรไปใช้สรุปได้ว่า ขั้นตอนที่สำคัญอย่างหนึ่งในกระบวนการต่าง ๆ ของการพัฒนาหลักสูตรก็คือ การนำหลักสูตรไปใช้ เพราะเป็นขั้นตอนที่แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรที่จัดทำขึ้นในทางปฏิบัติ มีความสัมฤทธิ์ผลมากน้อยเพียงใด มีอะไรบ้างเป็นปัญหาและอุปสรรค และควรได้รับการปรับปรุงในด้านใดบ้างหลักสูตรนั้น แม้จะจัดทำขึ้นดีเพียงใดมีหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง เนื้อหา ตลอดจนประสบการณ์การเรียนรู้ไว้ดีพร้อมทุกประการ แต่ผู้ใช้หลักสูตรดำเนินการไม่ดี มีข้อบกพร่องต่างๆ เกิดขึ้นหลักสูตรนั้นก็ประสบความล้มเหลวได้ง่าย

ดังนั้นการนำหลักสูตร ไปใช้หมายถึง การที่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรนำเอา หลักสูตรไปสู่การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้

นักการศึกษาหลายท่าน ได้เสนอแนวคิดในการนำหลักสูตร ไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จ เช่น สัจจ อุทรานันท์ (2532) กล่าวว่า การใช้หลักสูตรจะมีงานหลักอยู่ 3 ลักษณะ สรุปได้ดังนี้

1. งานบริหารและบริการหลักสูตร
 - 1.1 งานเตรียมบุคลากร
 - 1.2 การจัดครูเข้าสอนตามหลักสูตร
 - 1.3 การบริหารและบริการวัสดุหลักสูตร
 - 1.4 การบริการหลักสูตรภายในโรงเรียน
 2. งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร
 - 2.1 การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น
 - 2.2 การจัดทำแผนการสอน
 - 2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 - 2.4 การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน
 3. งานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร
 - 3.1 การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร
 - 3.2 การจัดตั้งศูนย์วิชาการ เพื่อสนับสนุน และส่งเสริมการใช้หลักสูตร
- ธารง บัวศรี (2532) กล่าวว่า การนำหลักสูตร ไปใช้มีลักษณะดังนี้

1. การเตรียมการและการบริหารหลักสูตร
 - 1.1 การวางแผนนำหลักสูตรใหม่เข้าแทนที่หลักสูตรเดิม
 - 1.2 การเตรียมการก่อนนำหลักสูตรไปใช้
 - 1.3 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร
 - 1.4 การเตรียมบุคลากร
 - 1.5 การเตรียมวัสดุอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนเครื่องมือเครื่องใช้และอาคาร

สถานที่

- 1.6 การเตรียมระบบบริหารของสถานศึกษา
- 1.7 การเตรียมงบประมาณค่าใช้จ่าย
- 1.8 การเตรียมปรับปรุงหลักสูตรการฝึกหัดครู
- 1.9 การเตรียมชุมชนและสังคม
2. การตรวจสอบความพร้อม
 - 2.1 การประเมินผลหลักสูตรแม่บทก่อนนำไปใช้
 - 2.2 การประเมินผลความพร้อมของผู้เรียนผู้สอนและชุมชน
 - 2.3 การประเมินผลโครงการที่สนับสนุนการนำหลักสูตรไปใช้
3. การบริหารงานการใช้หลักสูตร
 - 3.1 การสนับสนุนงานการใช้หลักสูตร
 - 3.2 การกำกับดูแลเพื่อควบคุมคุณภาพหลักสูตร

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2535) กล่าวว่า การใช้หลักสูตร ได้แก่ การอนุมัติหลักสูตร การวางแผนการใช้หลักสูตร และการดำเนินการใช้หลักสูตร ซึ่งมีลักษณะดังนี้

1. การขออนุมัติหลักสูตร
2. การวางแผนการใช้หลักสูตร
 - 2.1 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร
 - 2.2 การเตรียมความพร้อมของบุคลากร
 - 2.3 การเตรียมงบประมาณ
 - 2.4 วัสดุหลักสูตร
 - 2.5 บริการสนับสนุนและอาคารสถานที่
 - 2.6 ระบบบริหารหลักสูตร
 - 2.7 การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ
 - 2.8 การประเมินผลและติดตามการใช้หลักสูตร
3. การดำเนินการใช้หลักสูตรหรือการบริหารหลักสูตร
 - 3.1 การดำเนินการใช้หลักสูตรตามแผน
 - 3.2 การจัดตารางสอน

- 3.3 แผนการสอน
- 3.4 กิจกรรมการเรียนการสอน
- 3.5 คู่มือผู้เรียน
- 3.6 ความพร้อมของผู้เรียน
- 3.7 การนิเทศกำกับดูแล
- 3.8 การประเมินผลการเรียน

จากแนวคิดของนักการศึกษาดังกล่าว จะเห็นได้ว่า การนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุจุดมุ่งหมายนั้นประกอบด้วยกิจกรรม 3 กิจกรรมหลักคือการบริหารและบริการหลักสูตรการดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร และการนิเทศติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร ดังนี้

1. การบริหารและบริการหลักสูตร
 - 1.1 การวางแผนการใช้หลักสูตร
 - 1.2 การเตรียมบุคลากร
 - 1.3 การจัดครูเข้าสอน
 - 1.4 การจัดตารางสอน
 - 1.5 การเตรียมเอกสารและสื่อการเรียนการสอน
 - 1.6 การเตรียมอาคารสถานที่
 - 1.7 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร
2. การดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร
 - 2.1 การปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น
 - 2.2 การจัดการเรียนการสอน
 - 2.3 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
 - 2.4 การจัดสอนซ่อมเสริม
3. การนิเทศติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร
 - 3.1 การนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร
 - 3.2 การประเมินผลการใช้หลักสูตร

1. การบริหารและบริการหลักสูตร

การบริหารและบริการหลักสูตรเป็นการจัดกิจกรรมและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในโรงเรียน เพื่อให้การใช้หลักสูตรบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังที่ธีรารัง บัวศรี (2532) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารหลักสูตร เป็นความรับผิดชอบของผู้บริหาร ตั้งแต่การสนับสนุน ส่งเสริม และการกำกับดูแล ในด้านการสนับสนุนนั้นครอบคลุมทั้งในด้านกำลังคน เงิน อุปกรณ์ และสิ่งจำเป็นต่าง ๆ ส่วนการกำกับดูแลก็มุ่งเรื่องคุณภาพงานเป็นสำคัญ และวิชัย วงษ์ใหญ่ (2535) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารหลักสูตรเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ หมายถึง เป็นการวางแผนใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบและใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาช่วยเสริม ผู้ใช้หลักสูตรหมายถึง ผู้บริหารและครู ผู้สอนจะมีบทบาทในการทำให้หลักสูตรบรรลุความสำเร็จมากน้อยเพียงใด

ส่วนในด้านการบริการหลักสูตรนั้น สัจจ อูทรานันท์ (2532) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดบริการหลักสูตรภายในโรงเรียน ได้แก่ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร เช่น การบริหารห้องวิชาเฉพาะ การบริการเกี่ยวกับห้องสมุด และสื่อการเรียนการสอน ฯลฯ เป็นต้น ผู้บริหารโรงเรียนควรจะได้จัดทำหรือจัดหาแหล่งวิชาการต่าง ๆ ซึ่งจะให้เกิดประโยชน์และสะดวกแก่การใช้หลักสูตร

กล่าวโดยสรุป การบริหารและการบริการหลักสูตรหมายถึง การดำเนินงานร่วมกันของบุคลากรในการวางแผนการใช้หลักสูตรอย่างอย่างเป็นระบบ และการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในโรงเรียน เพื่อให้การใช้หลักสูตรบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนั้น การบริหารและบริการหลักสูตรจึงเป็นการเตรียมการด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1.1. การวางแผนการใช้หลักสูตร

การวางแผนการใช้หลักสูตร เป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนงานวิชาการและแผนงานหลักของโรงเรียน ซึ่งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการวางแผนเป็นอย่างดี อาคม จันทรสุนทร (2529) กล่าวถึงการวางแผนและการใช้แผนในโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องมีระบบแผนงานขึ้นในโรงเรียน โดยจัดตั้งหน่วยงานเกี่ยวกับแผนงานขึ้น จัดสิ่งอำนวยความสะดวกและมีผู้ดูแลเฉพาะ ซึ่งอาจเป็นหัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้างานแผนงานของโรงเรียน อุทัย บุญประเสริฐ (2536) ได้กล่าวถึงการวางแผนที่มีระบบและมีประสิทธิภาพนั้น

จะต้องเป็นการบริหารที่ครบวงจร คือ มีทั้งแผน (Plan)การนำแผนไปปฏิบัติ (Implementation) และมีการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล (Evaluation)

บุญมี เณรยอด (ม.ป.ป.) กล่าวถึงการวางแผนการใช้หลักสูตรว่า ครูใหญ่และกรรมการโรงเรียน จะต้องศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตรและการสอนมีเป้าประสงค์ที่แท้จริงคืออะไร และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชนเพียงใด การนำหลักสูตรมาปรับใช้นั้น ทางโรงเรียนมีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง วัสดุประกอบหลักสูตรและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่จะนำเข้ามามีส่วนช่วยในการพัฒนาหลักสูตรนั้น จะจัดหาได้อย่างไร และโดยวิธีใด งบประมาณ อาคารสถานที่ พอเพียงหรือไม่ การเตรียมบุคลากรในการใช้หลักสูตร จะทำโดยวิธีใดจึงจะให้เข้าใจหลักสูตรอย่างแท้จริง

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2535) ได้กล่าวถึงการวางแผนการใช้หลักสูตรไว้ว่า การวางแผนการใช้หลักสูตรนั้น จะต้องคำนึงถึงการประชาสัมพันธ์หลักสูตร การเตรียมงบประมาณ การเตรียมความพร้อมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร วัสดุหลักสูตร การบริการสนับสนุนและอาคารสถานที่ ระบบบริการหลักสูตรของสถาบันการศึกษา การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับผู้สอน การประเมินผลและติดตามการใช้หลักสูตร และการเขียนจุดประสงค์และเนื้อหาวิชาให้เหมาะสมกับนักเรียนในแต่ละท้องถิ่น

จะเห็นได้ว่าการวางแผนการใช้หลักสูตรนั้น บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนเป็นอย่างดี เพราะการวางแผนการใช้ หลักสูตรที่เป็นระบบจะทำให้มองเห็นทิศทางในการทำงานอย่างชัดเจน แสดงให้เห็นจากแผนปฏิบัติการ มีการติดตามและควบคุม กำกับ ประเมินผล การปฏิบัติงานตามแผน ทำให้การทำงานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2. การเตรียมบุคลากร

ธำรง บัวศรี (2532) ได้กล่าวว่า ครูผู้สอนนับได้ว่าเป็นบุคคลสำคัญที่สุดที่จะทำให้หลักสูตรประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวเพราะเป็นผู้นำเอาหลักสูตรไปใช้ในห้องเรียน ดังนั้น ก่อนที่จะนำหลักสูตรไปใช้ผู้รับผิดชอบจะต้องเตรียมครูให้พร้อมทั้งในด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ทักษะการใช้หลักสูตรและเจตคติอันพึงมีต่อหลักสูตร

สงัด อุทรานันท์ (2532) ได้กล่าวถึง การเตรียมบุคลากรว่า งานเตรียมบุคลากรเป็นงานที่มีความสำคัญมากก่อนที่จะนำหลักสูตรไปใช้ควรจะได้มีการให้ความรู้หรือชี้แจงให้ผู้ที่จะใช้หลักสูตรมีความเข้าใจถึงจุดมุ่งหมาย หลักการ โครงสร้างแนวการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนและการจัด และประเมินผลตามหลักสูตร การเตรียมบุคลากรเพื่อการใช้หลักสูตรอาจดำเนินการได้หลายวิธี เช่น วิธีการประชุมชี้แจง การฝึกอบรม การประชุมสัมมนา การเผยแพร่เอกสารและสื่อมวลชนชนิดต่าง ๆ ในหน่วยงานส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้ใช้หลักสูตร ก็พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะมีความเกี่ยวข้องกับการจัดเตรียมครู โดยการส่งครูเข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งจัดโดยหน่วยงาน ต่าง ๆ และบางครั้ง โรงเรียนอาจจะจัดให้มีการประชุมหรือฝึกอบรมภายในกลุ่มโรงเรียนหรือโรงเรียนของตนเองทั้งนี้เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรและสามารถดำเนินการใช้หลักสูตรได้อย่างถูกต้อง

เนื่องจากวิชาภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ และมีความสำคัญต่อการแสวงหาความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ และเป็นวิชาที่ต้องสอนทักษะการฟัง การพูดการอ่าน และการเขียนให้สัมพันธ์กัน ดังนั้นครูผู้สอนวิชาภาษาไทยต้องได้รับการเตรียมตัวเป็นอย่างดี เพื่อปลูกฝังค่านิยมที่เกี่ยวกับภาษาไทยให้แก่ผู้เรียน อันจะส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามความคาดหวังของหลักสูตร

1.3. การจัดครูเข้าสอน

ในด้านการจัดครูเข้าสอนนั้น วิชัย วงษ์ใหญ่ (2535) และ สงัด อุทรานันท์ (2532) ได้กล่าวว่า การจัดครูเข้าสอน เพื่อทำหน้าที่ให้การศึกษาเป็นสิ่งที่จะต้องพิจารณากันอย่างรอบคอบ เพราะครูจะเป็นผู้ที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็ก เตรียมเด็กในการดำเนินชีวิตไปสู่ความเปลี่ยนแปลงของสังคม การจัดครูเข้าสอนจึงเป็นหน้าที่ของหน่วยงานผู้ใช้หลักสูตร ซึ่งโดยทั่วไปการจัดครูเข้าสอนเป็นกิจกรรมสำคัญที่ผู้บริหารจะต้องพิจารณาให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสนใจ ความถนัด และความชำนาญพิเศษเฉพาะทางของบุคลากรแต่ละคน ในการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ควรมีครูผู้สอนที่มีความถนัดเป็นรายวิชา โดยเฉพาะวิชาภาษาไทย ถ้าไม่สามารถหาบุคลากรได้ตรงตามสาขาวิชาเอก ก็จะต้องมีการพิจารณาไปถึงวิชาโท ตลอดจนความถนัดและความสนใจพิเศษของบุคลากรแต่ละบุคคล โดยยึดหลักให้ทุกคนทำงานได้อย่าง

คล่องตัว มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ใช้หลักสูตรแต่ละคนมีโอกาสได้ใช้ศักยภาพของตนให้เป็นประโยชน์ต่อการใช้หลักสูตรให้มากที่สุด

1.4. การจัดการการสอน

วิชย วงษ์ใหญ่ (2535) กล่าวว่า "การจัดการการสอนเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหา และอุปสรรคได้เหมือนกันในการพัฒนาหลักสูตรและการสอน" ดังนั้นเพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุตามจุดหมาย หรือเพื่อให้เด็กได้รับความรู้ครบตามเนื้อหาและเวลาที่กำหนดของหลักสูตร คณะกรรมการจัดการการสอนจะต้องศึกษาองค์ประกอบในการจัดการการสอน 5 ประการ คือ

1. รายวิชาในหลักสูตร ได้แก่ รายวิชาที่เปิดสอนจริงขณะที่ใช้หลักสูตร
2. ห้องเรียน ได้แก่ ห้องเรียนทั่วไป ห้องเรียนรวม ห้องฝึกงาน ห้องปฏิบัติงานและ สถานที่ฝึกงานเฉพาะอื่น ๆ
3. เวลาเรียน ได้แก่ จำนวนปีที่ศึกษาตลอดหลักสูตร จำนวนภาคเรียนในแต่ละปีการศึกษา จำนวนสัปดาห์ในแต่ละภาคเรียน จำนวนวันในแต่ละสัปดาห์ จำนวนคาบในแต่ละวันและจำนวนคาบที่จัดในแต่ละรายวิชา
4. ผู้สอน ได้แก่ บุคลากรที่โรงเรียนจัดให้เข้าสอนในรายวิชาต่าง ๆ
5. ผู้เรียน ได้แก่ กลุ่มผู้เรียนในรายวิชาบังคับ วิชาเลือก วิชาเลือกเสรี และผู้เรียนที่จัดกลุ่มพิเศษให้เฉพาะ

การศึกษาข้อมูลเหล่านี้ จะเป็นสิ่งที่ช่วยให้การจัดการสอนได้ง่ายขึ้นและช่วยลดปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนการเรียน การลงทะเบียนเรียนและการกำหนดครูผู้สอน

กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2519) ได้เสนอหลักในการจัดการสอนสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังต่อไปนี้

1. ควรสนองความต้องการนักเรียนให้มากที่สุด คือ ให้ได้เรียนตามที่เลือก
2. ควรเริ่มจากชั้นที่ยากสุดก่อน และจัดจากวิชาที่ยากที่สุดหรือวิชาที่มีความยืดหยุ่นในการจัดน้อย

3. ควรจัดวิชาที่มีนักเรียนเลือกเรียนน้อยที่สุดก่อน เพราะนักเรียนทุกคนที่เลือกวิชานั้น จะต้องเรียนในเวลาเดียวกัน วิชาที่จัดสุดท้ายคือ วิชาที่จำนวนกลุ่มมากสามารถสับเปลี่ยนนักเรียนให้เข้ากับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้

4. จัดวิชาบังคับเป็นลำดับสุดท้าย โดยให้ชั่วโมงวิชาเลือกตรงกันหมด

การจัดตารางสอนวิชาภาษาไทย ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นนั้น ต้องคำนึงถึงธรรมชาติของวิชาว่าเป็นวิชาที่ต้องฝึกทักษะ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนให้สัมพันธ์กัน จำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากกว่าในวิชาอื่น ๆ การเรียนรู้วิชาต่าง ๆ มีความยากง่ายแตกต่างกัน ช่วงเวลาเรียนรู้จะต้องเหมาะสมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน เหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียนและรวมถึงอัตราเวลาเรียนแต่ละภาคการศึกษา และรอบปีการศึกษา ตลอดจนชั่วโมงสอนของครูสิ่งเหล่านี้จะต้องจัดทำให้เกิดความสมดุลและเหมาะสม

1.5 การเตรียมเอกสารและสื่อการเรียนการสอน

เอกสารและสื่อที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน เป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะช่วยให้การใช้หลักสูตรได้ผลดี จึงมีความจำเป็นที่โรงเรียนจะต้องจัดซื้อ จัดหาและจัดทำไว้ให้พร้อม และเป็นไปตามความต้องการของครูและนักเรียน ชำรง บัวศรี (2532) ได้กล่าวว่าผู้บริหารหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ จะต้องมีการวางแผนและดำเนินการในการเตรียมเอกสารและสื่อการเรียนการสอน อย่งไรก็ตามการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ ควรคำนึงถึงสภาพของโรงเรียนและท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่ด้วย

สุจริต เพียรชอบ (2531)แบ่งเอกสารประกอบหลักสูตรไว้ดังสรุปได้ต่อไปนี้

1. หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. คู่มือหลักสูตร เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อช่วยให้ผู้ใช้ได้เข้าใจรายละเอียดของหลักสูตร ขั้นตอนการปฏิบัติ ซึ่งจะช่วยให้การใช้หลักสูตรไปในทิศทางและจุดหมายเดียวกัน
3. คู่มือการประเมินผลการเรียน คู่มือการแนะแนวตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และแนวการใช้หลักสูตร มัธยมศึกษาตอนต้น
4. หนังสือเรียนภาษาไทย ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ระดับดังนี้

4.1 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้แก่ หนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ หนังสือเรียนหลักภาษาไทย หนังสือกำหนดให้เลือกอ่าน หนังสือเรียนวิชาเลือก

4.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้แก่ หนังสือเรียนภาษาไทยชุดวรรณวิจักขณ์ หนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะพัฒนา หนังสืออ่านนอกเวลา หนังสือเรียนวิชาเลือก

5. คู่มือครู ช่วยให้ครูมีความสะดวกในการสอนและสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. อุปกรณ์การสอนภาษาไทย เช่น ภาพ สไลด์ และเทปบันทึกเสียง สื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งจำเป็นยิ่งส่วนหนึ่งในกระบวนการเรียนการสอนของนักเรียนและครู เพราะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้นักเรียนสามารถเข้าใจเรื่องได้แจ่มแจ้งชัดเจนขึ้น ดังนั้น ครูทุกคนจะต้องพยายามจัดหา หรือทำสื่อการเรียนต่าง ๆ ขึ้น เพื่อให้นักเรียนได้ใช้สังเกตและค้นคว้าคำตอบเพื่อปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับ การเรียน เนื้อหาวิชานั้น ๆ รวมทั้งครูจะต้องรู้แหล่งที่จะชี้แนะให้นักเรียนสามารถไปค้นคว้าหาความรู้ได้ นอกเหนือ ไปจากที่ครูนำมาให้ดูอีกด้วย แทนที่ครูจะเป็นผู้สอนหรือบอกเล่าให้ฟังแต่ผู้เดียว

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2521) ได้ให้ความหมายของสื่อการสอนว่า หมายถึง อุปกรณ์และวิธีการประกอบการสอน เพื่อใช้เป็นสื่อกลางในการสื่อความหมายที่ผู้สอนประสงค์จะส่งหรือถ่ายทอดไปยัง ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

ประเภทของสื่อการเรียนการสอน

ชำระ บัวศรี (2532) ได้กล่าวถึง สื่อการเรียนการสอนว่าแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ประเภทวัสดุ ได้แก่ ซอล์ก ลี แผ่นภาพ แผนภูมิ ภาพถ่าย สไลด์ แถบบันทึกเสียง แถบบันทึกภาพและเสียง ฯลฯ
2. ประเภทอุปกรณ์ ได้แก่ กล้องถ่ายรูป เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เครื่องฉายภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ เครื่องคอมพิวเตอร์ ฯลฯ

3. ประเภทระบบกระบวนการและวิธีการ ได้แก่ ระบบการสอนแบบโปรแกรม การสอนเป็นคณะ การสอนแบบจุดภาค ฯลฯ

สรุปได้ว่า เอกสารและสื่อประกอบหลักสูตรวิชาภาษาไทยนั้น ประกอบด้วย หลักสูตร คู่มือครู หนังสือเรียน แบบฝึกหัด คู่มือการสอน หนังสืออ่านประกอบ หนังสืออ้างอิง หนังสือส่งเสริมการอ่าน หนังสืออ่านนอกเวลา และสื่อการเรียนการสอนประเภทวัสดุ เครื่องมือและเทคนิควิธีการ เป็นต้น

1.6. การเตรียมอาคารสถานที่

อาคารสถานที่ของโรงเรียนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ที่จะช่วยให้การเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ อาคารสถานที่ที่โรงเรียนควรจัดเตรียม เพื่อการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย ได้แก่ ห้องปฏิบัติการทางภาษาไทยโดยเฉพาะ ห้องสมุดวิชาภาษาไทย ป้ายนิเทศและมุมส่งเสริมการอ่านในห้องเรียน ฯลฯ สุจริต เพ็ชรชอบ (2531) กล่าวถึงการเตรียมอาคารสถานที่ ซึ่งได้แก่ การจัดห้องเรียนให้มีสภาพเหมาะสม คือ มีขนาดกว้างขวางพอสมควร หน้าห้องเรียนควรมีเนื้อที่เพียงพอที่ครูจะจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้ กระจกหน้าต่างควรยาวตลอดหน้าชั้นเรียน ถ้ามีกระจกหน้าต่างด้านหลังด้วยยิ่งเป็นการดี ควรมีป้ายนิเทศขนาดใหญ่เพียงพอที่จะแสดงผลงานของนักเรียน ควรมีห้องสมุดสำหรับให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า และมีสถานที่ฝึกปฏิบัติด้วย

การจัดเตรียมอาคารสถานที่ถือว่าการจัดปัจจัย และสภาพที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนอย่างหนึ่ง ที่จะทำให้การนำหลักสูตรไปใช้ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมายของหลักสูตร ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความพร้อมและศักยภาพของโรงเรียนด้วย

1.7. การประชาสัมพันธ์หลักสูตร

การนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุเป้าหมายและมีประสิทธิภาพนั้น การประชาสัมพันธ์หลักสูตรเป็นเรื่องที่สำคัญ ที่โรงเรียนต้องดำเนินการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจทั้งทางตรงและทางอ้อม วิชัย วงษ์ใหญ่ (2535) ได้กล่าวว่า การใช้หลักสูตรจะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับการประชาสัมพันธ์หลักสูตรส่วนหนึ่งด้วย การเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และการยอมรับหลักสูตรใหม่นั้น จะต้องทำการประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบเป็นระยะ สิ่งที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรมีหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับเป้าหมายของการใช้หลักสูตรเช่น วิทยุ

โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ สิ่งเหล่านี้สามารถใช้กับบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยทั่วไป ส่วนคณะครู นั้นควรมีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและผู้ปกครองนักเรียนควรมีการประชุมชี้แจงเป็นต้น

ภารกิจที่คณะกรรมการบริหารหลักสูตร จะต้องวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรเพื่อการสื่อสารสองทาง และเสริมสร้างให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเกิดความรู้สึกที่ดีต่อหลักสูตร ป้องกัน และแก้ไขความเข้าใจผิด ขจัดและลดสาเหตุแห่งการขัดแย้งต่าง ๆ รวมทั้งสนับสนุนนโยบายการดำเนินงานการใช้หลักสูตร

กรมสามัญศึกษา (2534) ได้กล่าวถึงการประชาสัมพันธ์หลักสูตรว่าโรงเรียน ควรดำเนินการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ชัดเจน เพื่อสร้างความเข้าใจและเจตคติที่ดีให้แก่ นักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการชี้แจงให้ทราบถึงหลักสูตรแผนการเรียน การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนเมื่อจบหลักสูตร ส่วนความสามารถพิเศษและคุณวุฒิของครูในโรงเรียน ตลอดจนความช่วยเหลือหรือบริการต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้กับนักเรียนก็เป็นสิ่งที่ควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองและนักเรียนทราบ เพื่อเป็น ข้อมูลในการตัดสินใจเลือกเรียนต่อไป งานประชาสัมพันธ์หลักสูตรมีแนวดำเนินการดังนี้

1. แต่งตั้งผู้รับผิดชอบการประชาสัมพันธ์หลักสูตร
2. กำหนดเนื้อหาสาระที่จะประชาสัมพันธ์หลักสูตร
3. กำหนดกลุ่มเป้าหมาย เช่น ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน
4. กำหนดแนวทางในการดำเนินงาน
5. ติดตามประเมินผล

วิธีการประชาสัมพันธ์อาจทำได้ดังนี้

1. ประชุมผู้ปกครองนักเรียน กรรมการศึกษา
2. จัดทำป้ายประกาศโฆษณา
3. แจกเอกสาร แผ่นพับ
4. การเผยแพร่ข่าวสาร ข้อมูล ไปยังโรงเรียนอื่น
5. การใช้เสียงตามสาย
6. การเยี่ยมบ้านนักเรียน
7. การบอกกล่าวเล่าต่อ

จะเห็นได้ว่า การประชาสัมพันธ์หลักสูตร คือ การที่โรงเรียนดำเนินการเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินการใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งวิธีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรมีหลายวิธี โรงเรียนสามารถเลือกได้ตามความเหมาะสม

จากแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่า การบริหารและบริการหลักสูตร เป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยมีการเตรียมการเกี่ยวกับหลักสูตร ได้แก่ การวางแผนการใช้หลักสูตร การเตรียมบุคลากร การจัดครูเข้าสอน การจัดทำตารางสอน การเตรียมเอกสารและสื่อการสอน การเตรียมอาคารสถานที่และการประชาสัมพันธ์หลักสูตร

2. การดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร

2.1. การปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น

ด้วยสภาพเศรษฐกิจสังคม สภาพแวดล้อม สภาพปัญหาและความต้องการของแต่ละท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกัน จึงจำเป็นต้องมีการปรับหลักสูตรแม่บท ที่บังคับใช้ทั่วประเทศให้เข้ากับสภาพสังคมของท้องถิ่น จึงให้โอกาสท้องถิ่น หมายถึง โรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น เพื่อให้ นักเรียนมีค่านิยมที่ดี รู้จักคิดแก้ปัญหา รู้จักพัฒนาชีวิต พัฒนาอาชีพ พัฒนาสังคมของตนของครอบครัว และท้องถิ่นเป็นสำคัญ สังค์ อุทรานันท์ (2532) ได้กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในระดับโรงเรียนนั้น เป็นการปรับขยายหลักสูตรก่อนที่จะได้นำไปใช้สอนจริง ๆ การดำเนินการในขั้นนี้จะช่วยให้หลักสูตรตอบสนองต่อสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นได้มากที่สุด

ทัศนีย์ สุภเมธี (2527) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่น เป็นการพัฒนาหลักสูตรแกนกลาง ของกรมวิชาการที่มีอยู่ให้เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น โดยการปรับแผนการสอน และสื่อการเรียนต่าง ๆ รวมทั้งเนื้อหาวิชา และวิธีการสอนของครูมีวิธีการพัฒนา ดังนี้

1. การปรับ หมายถึง การปรับเนื้อหาสาระ หรือประมวลประสบการณ์ในหลักสูตรแกนกลาง ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของท้องถิ่น เช่น เรื่องปัญหาการดำรงชีวิต สภาพภูมิศาสตร์ ประวัติความเป็นมาของชุมชน สิ่งเหล่านี้ในแต่ละท้องถิ่นแตกต่างกัน

2. การขยาย หมายถึงเนื้อหาใดที่อยู่ในท้องถิ่นรู้จักกันดีแล้วก็ควรให้เด็กได้เรียน ลึกลงไปอีก

3. การเพิ่ม หมายถึง เนื้อหาบางเนื้อหาเป็นเรื่องเฉพาะแต่ละท้องถิ่นที่ควร เรียนรู้แต่คนในท้องถิ่นอื่นไม่จำเป็นต้องเรียนรู้ เช่น เกี่ยวกับอาชีพในท้องถิ่นภาษาถิ่น ประเพณี วันสำคัญทางศาสนา

กรมวิชาการ (2535) ได้กำหนดแนวปฏิบัติในการปรับหลักสูตร ให้สอดคล้องกับ สภาพท้องถิ่นไว้ 3 ลักษณะคือ

1. การปรับกิจกรรมการเรียนการสอน
2. การปรับรายละเอียดของเนื้อหา
3. การปรับสื่อการเรียนการสอน

1. การปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเสริม ประกอบด้วยขั้นตอน ค้างต่อไปนี้

- 1.1. ศึกษาผลที่ได้จากการวิเคราะห์เกี่ยวกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น และแนวทาง แก้ไข
- 1.2. ศึกษาหลักสูตรแม่บท แล้วกำหนดโครงสร้างเนื้อหาที่จะสอน
- 1.3. จัดทำแผนการสอนโดยให้มีกิจกรรมการเรียนการสอน ที่เน้นกระบวนการและ เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น

การปรับหลักสูตรในลักษณะนี้ จะไม่ตัดและเปลี่ยนแปลงจุดประสงค์ คำอธิบาย รายวิชาและคาบเวลาเรียนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแม่บท

2. การปรับหรือเพิ่มเติมรายละเอียดของเนื้อหา ประกอบด้วยขั้นตอนค้างต่อไปนี้

- 2.1. ศึกษาจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม และคาบเวลาที่กำหนดไว้ในคำอธิบาย รายวิชาของหลักสูตรแม่บท
- 2.2. กำหนดรายละเอียดของเนื้อหาที่จะ ลด เพิ่ม หรือปรับ จากประเด็นที่ได้จาก การวิเคราะห์

2.3. นำรายละเอียดที่ได้จากข้อ 2.2. ไปปรับเข้าในโครงสร้างขอบข่ายของเนื้อหาแต่ละรายวิชา เพื่อจัดทำแผนการสอน

2.4. พิจารณาปรับแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่เพิ่ม ลด หรือปรับนั้น

การปรับรายละเอียดของเนื้อหาได้แก่ การเพิ่ม ลด หรือปรับรายละเอียดเนื้อหาจากคำอธิบายรายวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยไม่ทำให้จุดประสงค์และคาบเวลาเรียนเปลี่ยนแปลงแต่ประการใด

3. การปรับสื่อการเรียนการสอน ประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1. วิเคราะห์หลักสูตร จุดประสงค์ คำอธิบายรายวิชาและคาบเวลาเรียน

3.2. ตำรวจและรวบรวมสื่อ เอกสาร หรือหนังสือที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้อง

3.3. วิเคราะห์สื่อ เอกสาร หรือหนังสือ เพื่อพิจารณาว่าสามารถนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนได้หรือไม่เพียงใด (กรณีที่ผู้บริหารสถานศึกษาอนุญาตเท่านั้น)

การปรับหลักสูตรวิชาภาษาไทยให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น ก็คือการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเสริม การปรับรายละเอียดของเนื้อหาวิชา และการปรับปรุงเลือกใช้สื่อการเรียน การที่หลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 ได้เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นได้ปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการได้นั้น นับเป็นสิ่งที่สร้างคุณประโยชน์ต่อท้องถิ่นเป็นอย่างมาก เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริงของตนเองในท้องถิ่น เรียนรู้ภาษา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และวรรณกรรมท้องถิ่น ตลอดจนสภาพสังคม เศรษฐกิจมีความรัก ความผูกพัน และมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน

2.2 การจัดการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในห้องเรียน คือ การนำสิ่งที่หลักสูตรกำหนดไว้มาปลูกฝัง ให้เกิดเป็นลักษณะที่พึงประสงค์ในตัวผู้เรียน ทั้งนี้ครูผู้สอนต้องใช้กระบวนการอันหลากหลายที่จะนำมาจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนจะต้อง วิเคราะห์หลักสูตร เพื่อให้ได้พฤติกรรมที่แสดงถึงลักษณะที่พึงประสงค์ดังกล่าว นำมาตั้งเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้เรียนจนครบถ้วน ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ธำรง บัวศรี (2532) ได้กล่าวถึงกระบวนการจัดการเรียนการสอนว่า ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนเตรียมการสอน ขั้นตอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และขั้นประเมินผลการเรียนการสอน ดังนั้น ครูจึงมีภารกิจหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังต่อไปนี้

1. การเตรียมการสอน

การเตรียมการสอนเป็นการวางแผนการสอนอย่างเป็นระบบ ซึ่งการเตรียมการสอนที่ดีจะทำให้ครูผู้สอนเกิดความมั่นใจในการสอนและสามารถสอนนักเรียนให้บรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ธำรง บัวศรี (2532) ได้กล่าวถึงการเตรียมการสอนว่า เป็นขั้นตอนของการวางแผนการสอน ซึ่งครูผู้สอนและผู้เรียนควรร่วมมือกัน สิ่งที่จะต้องทำคือกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน และสิ่งที่ผู้สอนจะต้องเตรียมได้แก่ การศึกษาพื้นฐานความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เรียน กำหนดวิธีการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนการสอน หน่วยงานพิเศษ กรมสามัญศึกษา (2535) ได้กล่าวถึงการเตรียมการสอนว่า ครูผู้สอนควรมีการเตรียมการสอนโดยศึกษาแผนการสอน รายวิชา เตรียมวิธีการและเครื่องมือตรวจสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียน เตรียมการสอนซ่อมเสริม เตรียมกิจกรรมสนับสนุน และเตรียมจัดสภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้

สรุปได้ว่า การเตรียมการสอนหรือวางแผนการสอนเป็นสิ่งที่ครูผู้สอนทุกคนจะต้องจัดทำ ซึ่งในการวางแผนการสอนนั้นครูผู้สอนจะต้องศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจ มีการจัดทำโครงการสอนและแผนการสอนล่วงหน้า เตรียมเอกสารและสื่อการเรียนการสอน ตลอดจนการเตรียมการสอนซ่อมเสริม การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และเครื่องมือการวัดและประเมินให้พร้อม

2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

สังค์ อุทรานันท์ (2532) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งจัดขึ้นโดยครูผู้สอน เพื่อให้สนองเจตนารมณ์ของหลักสูตร เป็นส่วนหนึ่งของการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติจริงจำเป็นจะต้องเริ่มจากการพิจารณาจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ในแผนการสอน พิจารณาเลือกกิจกรรมที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและเห็นว่าจะก่อให้เกิดความรู้หรือประสบการณ์สามารถทำให้บรรลุ จุดมุ่งหมายหลักสูตรได้ง่ายที่สุด เร็วที่สุด ประหยัดทั้งเวลา แรงงาน และค่าใช้จ่าย

ส่วนในด้านหลักเกณฑ์ในการเลือกจัดกิจกรรมการเรียนการสอน บุญมี เฌรยอด (ม.ป.ป) ได้ให้หลักเกณฑ์ในการเลือกจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

1. ต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการสอน
2. เป็นที่พึงพอใจของผู้เรียน
3. เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน
4. ควรส่งเสริมจุดมุ่งหมาย โดยการนำเอาประสบการณ์หลายอย่างมาใช้
5. สามารถ

และทักษะ พัฒนาความสนใจเป็นต้น

นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยให้สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรนั้น หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา (2535) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนว่า ต้องจัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการ โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนค้นพบคำตอบด้วยตนเอง ได้ฝึกทักษะเป็นรายบุคคลและเป็นรายกลุ่ม และเป็นการสอนที่มีการใช้ทรัพยากรท้องถิ่น

ในด้านการนำวิธีสอนแบบต่างๆมาใช้ ในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย สุจริต เพียรชอบ (2531) กล่าวว่า เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของภาษาไทย และให้บรรยากาศในการเรียนการสอนสนุกสนานมีชีวิตชีวาครูภาษาไทยจึงควรพลิกแพลง นำวิธีสอนต่างๆมาใช้โดยไม่ใช้วิธีการเดียวซ้ำซากและได้นำเสนอวิธีการสอนสรุปได้ดังนี้

1. วิธีสอนที่เน้นให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้เนื้อหา แนวคิด คำจำกัดความและความถึรวบยอด ครูสามารถเลือกใช้วิธีสอนแบบบรรยาย วิธีสอนแบบอุปนัย (Deductive Method) วิธีสอนแบบนิรนัย (Inductive Method)

2. วิธีสอนที่เน้นผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ และเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางส่งเสริมกระบวนการต่าง ๆ ให้กับนักเรียน ครูควรเลือกใช้วิธีสอนแบบอภิปราย วิธีสอนแบบแก้ปัญหา วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มศึกษา และระดมความคิด หรือแบ่งหมู่ทำงานวิธีสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ วิธีสอนแบบศูนย์การเรียน และการใช้เพลง เกม นาฏกรรม ประกอบการสอน ตลอดจนการนำสื่อมวลชนต่าง ๆ มาใช้ประกอบการเรียนการสอน เป็นต้น

นอกจากนี้ สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรชัย (2536) ได้กล่าวถึง การสอนวิชาภาษาไทยแบบทักษะสัมพันธ์ สรุปได้ว่าการสอนแบบทักษะสัมพันธ์นั้นเป็นสิ่งจำเป็น เพราะธรรมชาติการใช้ภาษาของมนุษย์นั้น จะมีความสัมพันธ์กันทั้ง 4 ทักษะ คือการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน และการสอนแบบทักษะสัมพันธ์นั้นสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้มาก ทำให้นักเรียนมีโอกาสได้ร่วมกิจกรรมได้มากขึ้น การสอนภาษาไทยแบบทักษะสัมพันธ์ สามารถจัดได้ดังนี้

1. จัดเนื้อหาวิชาให้สัมพันธ์กัน
 - 1.1 สอนให้ทักษะทั้ง 4 มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด
 - 1.2 สอนหลักภาษาไทยให้สัมพันธ์กับทักษะทั้ง 4
 - 1.3 สอนวรรณคดีไทยให้สัมพันธ์กับทักษะทั้ง 4
 - 1.4 สอนให้สัมพันธ์ทั้ง หลักภาษาไทย การใช้ภาษาไทยและวรรณคดีไทย
2. จัดสอนแบบทักษะสัมพันธ์ได้ในทุกขั้นตอนการสอน
3. การสอนภาษาไทยให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น

จากแนวคิดดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นนั้น ครูผู้สอนต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร และหลักจิตวิทยาในการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะ ๆ ตลอดจนก่อให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้น กระบวนการ โดยคำนึงถึงธรรมชาติของเนื้อหาวิชา ใช้วิธีสอน และสื่อการเรียนการสอนที่ เหมาะสมกับผู้เรียน เป็นต้น

3. การประเมินผลการเรียนการสอน

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2535) ได้กล่าวถึงการประเมินผลการเรียน สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. หลักการในการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533 คือ

1.1 สถานศึกษามีหน้าที่ประเมินผลการเรียน โดยความเห็นชอบของกลุ่ม โรงเรียนในเรื่องของเกณฑ์ และแนวดำเนินการเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียน

1.2 ประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชา โดยคิดเป็นหน่วยการเรียนการคิดเป็นหน่วยการเรียนให้ถือปฏิบัติตามที่กำหนดในหลักสูตร

1.3 ประเมินผลการเรียนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของแต่ละวิชา

1.4 ประเมินผลทั้งเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และเพื่อตัดสินผลการเรียน

2. วิธีการประเมินผลการเรียนที่นิยมใช้คือ การสังเกต การสัมภาษณ์ การทดสอบ การตอบคำถาม และการตรวจผลงาน

3. รูปแบบการวัดผลและประเมินผลการเรียน

3.1 วัดผลและประเมินผลก่อนเรียน

3.2 วัดผลและประเมินผลระหว่างเรียน

3.3 วัดผลและประเมินผลคุณลักษณะด้าน คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

ตลอดภาคเรียน

3.4 วัดผลและประเมินผลจุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละแผนการสอน

3.5 วัดผลกลางภาคเรียน

3.6 วัดผลปลายภาคเรียน

สุจิต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรรย์ (2536) กล่าวถึงการวัดผลและประเมินผลการสอนภาษาไทยว่า เป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะเป็นเครื่องช่วยให้ผู้เรียนและผู้สอนได้ทราบว่าการเรียนการสอนนั้นมีประสิทธิภาพ บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้มากน้อยเพียงใด ครูผู้สอนภาษาไทยควรใช้วิธีการวัดผลหลาย ๆ วิธีประกอบกันดังนี้

1. การถาม-การตอบปากเปล่า
2. การสอบปากเปล่า
3. การสัมภาษณ์
4. การสนทนา
5. การอภิปราย
6. การประชุมกลุ่มย่อย
7. การสังเกต

8. การใช้แบบสอบถาม
9. การให้นักเรียนทำรายงานเสนอผลการค้นคว้า
10. การใช้มาตราส่วนประเมินค่า ประเมินการทำงานของนักเรียน
11. การบันทึกพฤติกรรมทางภาษาของนักเรียน
12. การวัดผล โดยใช้แผนภูมิแสดงเกณฑ์ต่างๆ ที่ตั้งไว้
13. การสอบข้อเขียน

การวัดผลและประเมินผล เป็นสิ่งจำเป็นในการจัดการเรียนการสอน เพราะจะทำให้ครูผู้สอนทราบถึงความรู้พื้นฐานของนักเรียน รู้ความก้าวหน้า และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เป็นตัวบ่งชี้ถึงประสิทธิภาพการสอนของครู ครูควรวัดผลและประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนเป็นระยะ ๆ ค่าเนิการวัดและประเมินผลให้ครบทั้งด้าน ความรู้ ความเข้าใจ ความเข้าใจและลักษณะที่พึงประสงค์ ตลอดจนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และเหมาะสมกับผู้เรียน สิ่งสำคัญคือครูผู้สอนต้องนำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

2.3. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

สุมิตร คุณานุกร (2523) ได้ให้ความหมายว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรหมายถึง ประสบการณ์ทั้งหมดที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อสนองความต้องการ ความสนใจ และส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนนอกเหนือไปจากกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร เป็นกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมการเรียนการสอนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ อุปนิสัย ค่านิยม และปลูกฝังเจตคติที่พึงประสงค์ของนักเรียน

สุจริต เทียรชอบและสายใจ อินทร์มพรรษ์ (2536) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทย มีดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้และมีทักษะทางภาษาไทยที่ดีขึ้น
2. เพื่อเร้าความสนใจของนักเรียนและจัดสภาพการณ์ต่างๆที่จะช่วยให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถพิเศษ และความถนัดทางภาษาของตน

3. เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกฝน และแสดงความสามารถพิเศษทาง

ภาษา

4. เพื่อส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย และความเป็นพลเมืองดีโดยการฝึกทักษะต่าง ๆ เช่น ทักษะการเป็นผู้นำผู้ตาม และผู้ร่วมงานที่ดี เป็นต้น

5. เพื่อให้ผู้เรียนมีวินัยในตนเอง และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

6. เพื่อให้อิสระแก่นักเรียนในการทำกิจกรรมทางภาษาที่ตนสนใจ เกิดความสนุกสนานกับงานหรือกิจกรรมที่ทำขึ้น

7. เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ทางภาษาในบรรยากาศที่ง่าย เป็นกันเอง

8. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีพัฒนาการทางบุคลิกภาพที่ดี

9. เพื่อให้หลักสูตรมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์การเรียนภาษาอย่างแท้จริง

10. เพื่อให้ให้นักเรียนได้ใช้ทักษะทางภาษา ในการแสวงหาความรู้ในสาขาวิชาต่างๆ

11. เพื่อให้ให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และมีคุณค่า

12. เพื่อส่งเสริมความสามัคคีในหมู่คณะ

13. เพื่อยกระดับขวัญของบุคลากรต่างๆในโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น

14. เพื่อเป็นการส่งเสริม และถ่ายทอดวัฒนธรรมทางภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ตลอดจนให้เห็นคุณค่าและทำนุบำรุงรักษาสืบไป

นอกจากนี้ สุจริต เทียรชอบ และสายใจ อินทร์พรรย์ (2536) ยังได้กล่าวถึงหลักการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ดังต่อไปนี้

1. นักเรียนเป็นผู้คิดริเริ่มในการจัดกิจกรรมเอง ครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะเท่านั้น

2. โรงเรียนควรอำนวยความสะดวก และสนับสนุนให้นักเรียน ที่มีความสามารถหรือมีความสนใจทางภาษา ให้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุด

3. ควรจัดครูที่มีความสามารถ ความสนใจ ความเสียสละ และมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมเป็นที่ปรึกษา

4. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรควรจัดนอกเวลาเรียน

5. ควรจัดกิจกรรมที่น่าสนใจ และเป็นประโยชน์อย่างสม่ำเสมอ

6. การจัดกิจกรรม ควรจัดโดยเพื่อสมาชิกเท่านั้น
7. ควรจัดกิจกรรมอย่างมีระเบียบระบบ มีการดำเนินการที่รัดกุม สมาชิก และทางโรงเรียนควรได้ทราบความเคลื่อนไหวอย่างใกล้ชิด
8. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรควรสอดคล้องกับนโยบาย และความมุ่งหมายของโรงเรียนตลอดจน กฎหมายบ้านเมืองและวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม
9. การจัดกิจกรรมควรถือหลักการประหยัดเป็นสำคัญ
10. การให้คำปรึกษากิจกรรม โรงเรียนควรถือเป็นภาระหน้าที่และครูควรถือเป็นงานส่วนหนึ่งที่ต้องรับผิดชอบ
11. โรงเรียนควรจัดอำนวยความสะดวก เกี่ยวกับอุปกรณ์เครื่องใช้ต่างๆ และความสะอาดสบายอื่นๆ
12. ควรมีการประเมินผลการจัดกิจกรรมเป็นระยะๆ
13. โรงเรียน ครู และนักเรียนควรมีความคิดรวบยอดที่ถูกต้องและมีทัศนคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทย และให้การสนับสนุน

สุจริต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์ทรัพย์ (2536) ได้เสนอแนะการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาไทยที่สามารถจัดขึ้นในโรงเรียนได้ สรุปได้ดังนี้

1. กิจกรรมด้านการใช้ภาษา สามารถแบ่งออกได้ดังนี้
 - 1.1 กิจกรรมด้านการพูด ได้แก่ การเล่าเรื่อง เล่านิทาน เล่าประสบการณ์ การพูดจูงใจ การโต้เถียง การอภิปรายแบบต่าง ๆ ฝึกเป็นพิธีกรหรือโฆษก เป็นต้น
 - 1.2 กิจกรรมด้านการอ่าน ได้แก่ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการอ่านหนังสือ จัดบริการแลกเปลี่ยนหนังสือกันอ่านในหมู่มวลชน การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับหนังสือการทำบรรณนิทัศน์หนังสือใหม่ เป็นต้น
 - 1.3 กิจกรรมด้านการฟัง เช่น การเชิญวิทยากรมาบรรยายความรู้ทางภาษาไทย การตอบปัญหาภาษาไทย การตอบปัญหาภาษาไทยที่น่าสนใจ การจัดรายการวิทยุกระจายเสียงของโรงเรียน การจัดรายการสนทนาหรืออภิปรายทางวิทยุกระจายเสียง

1.4 กิจกรรมด้านการเขียน เช่น การฝึกแต่งละคร การแต่งคำประพันธ์ การเขียนข่าว บทความ หรือเรื่องสั้น จัดประกวดเรียงความ จัดทำหนังสือพิมพ์ของ โรงเรียน รวบรวมคำภาษาถิ่นและภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

2. กิจกรรมในด้านหลักภาษา สรุปได้ดังนี้

2.1 การทำสมุดความรู้ต่าง ๆ ทางภาษาและไวยากรณ์ เช่น การรวบรวม คำราชาศัพท์คำพังเพย คำสุภาษิต และสำนวนไทย คำภาษาต่างประเทศ คำศัพท์หมวดและ รวบรวมคำยาก เป็นต้น

2.2 จัดการแสดงที่เกี่ยวข้องกับการฝึกใช้ภาษาให้ถูกต้อง เช่น การฝึก แสดงละคร การถ่ายปริศนาจากภาพ การแข่งขันทักษะทางภาษาต่าง ๆ

2.3 การจัดอนุรักษศิลปะการใช้ภาษาพื้นบ้าน ได้แก่ ศึกษา รวบรวม ภาษาถิ่น นิยาย นิทานประจำถิ่น และเพลงกล่อมเด็กต่างๆ

3. กิจกรรมที่เกี่ยวกับวรรณคดี อาจสรุปได้ดังนี้

3.1 กิจกรรมที่เกี่ยวกับการพูด ได้แก่ การฝึกหัดขับทำนองเสนาะ ฝึกเห่เรือ ขับเสภา พากย์โขน ขับร้องเพลงพื้นเมือง เพลงไทยเดิม และเพลงไทยสากล เล่าเรื่อง จากวรรณคดี เป็นต้น

3.2 กิจกรรมที่เกี่ยวกับการฟัง ได้แก่ การฟังวิทยากรบรรยายการ อภิปรายเกี่ยวกับวรรณคดี และคำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ ฟังวิทยากรขับเสภาและร้องเพลงไทยเดิม ฟังรายการต่าง ๆ ทางวรรณคดีจากวิทยุ หรือรายการที่โรงเรียนจัดขึ้น

3.3 กิจกรรมที่เกี่ยวกับการอ่าน ได้แก่ การตั้งกลุ่มผู้สนใจการอ่าน บทละคร การฝึกฝนการอ่านบทร้อยกรองและบทร้อยแก้ว และการประกวดการอ่านในโอกาส ต่าง ๆ

3.4 กิจกรรมที่เกี่ยวกับการเขียน ได้แก่ การจัดนิทรรศการในโอกาส ต่าง ๆ หรือจัดป้ายนิเทศทางวรรณคดี

3.5 กิจกรรมที่ส่งเสริมความรู้ทางวรรณคดีอื่น ๆ เช่น จัดการประกอบ อาหาร ขนม และผลไม้ที่ปรากฏในวรรณคดี รวบรวมดอกไม้ที่ปรากฏในวรรณคดี ประดิษฐ์มาลัย อุบะ เกี้ยว หรือบุหงา ประดิษฐ์ม้าทรง ช้างทรง รถทรงขบวนเรือ เครื่องราง อาวุธ เป็นต้น

ดังนั้น การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทย เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการเรียนการสอนโดยเฉพาะสภาพการเรียนการสอนในปัจจุบัน ทั้งนี้เพราะกิจกรรมเสริมหลักสูตรสามารถสนองความต้องการของผู้เรียนได้มาก ทั้งในด้านการเพิ่มคุณภาพการเรียนการสอนและในด้านการช่วยเพิ่มคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียน เช่น ผู้เรียนสามารถฟังและอ่านได้อย่างมีวิจารณญาณ มีรสนิยมในการเลือกอ่านหนังสือ และมีนิสัยรักการอ่าน เป็นต้น

2.4. การจัดสอนซ่อมเสริม

กรมวิชาการ (2525) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการสอนซ่อมเสริมว่า การสอนซ่อมเสริมมีวัตถุประสงค์ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในการเรียนด้านต่าง ๆ ของนักเรียน และส่งเสริมเพื่อให้นักเรียนได้ใช้ความสามารถที่มีอยู่ ในการเรียนรู้ให้เต็มตามสมรรถภาพของแต่ละบุคคล ตลอดจนเพื่อให้นักเรียนรู้จักตนเองดีขึ้น

เพื่อให้การเรียนการสอนซ่อมเสริมดำเนินไปจนบรรลุวัตถุประสงค์ด้วยดี จำเป็นจะต้องมีหลักการสอนที่ดีเหมาะสม เพื่อช่วยให้ทั้งครูและนักเรียน ประสบผลสำเร็จในการสอนและการเรียน มีผู้เสนอหลักการสอนซ่อมเสริมไว้ดังนี้

อัญชลี แจ่มเจริญ และสุกัญญา อาริวรรณ (2523) ได้เสนอหลักการของการสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่อ่อนและนักเรียนที่เรียนดีไว้ดังนี้

1. ศึกษาสาเหตุของปัญหาที่ทำให้นักเรียนเรียนอ่อน เช่น หยุคเรียนบ่อย ๆ เพราะสุขภาพไม่สมบูรณ์ ร่างกายพิการ สติปัญญาต่ำ เพื่อหาทางสอนซ่อมเสริมให้ตรงกับสาเหตุ
2. ชี้แจงปัญหาให้ผู้ปกครองของนักเรียนเข้าใจเพื่อขอความร่วมมือในการแก้ปัญหา หรือสาเหตุนั้นๆ
3. ถ้านักเรียนเรียนอ่อนหลายๆ วิชา ควรแก้ไขหรือสอนซ่อมเสริมทีละอย่าง ไม่ควรสอนครั้งเดียวหลาย ๆ วิชา
4. ระยะเวลาในการสอนซ่อมเสริม อาจสอนในเวลาเรียน ก่อนเข้าเรียนในตอนเช้า ขณะพักรับประทานอาหารกลางวัน หรือหลังจากเลิกเรียนแล้วในการสอนแต่ละครั้ง ไม่ควรใช้เวลาในการสอนนานเกินไป
5. ไม่ควรสอนในสิ่งที่นักเรียนรู้แล้วซ้ำอีก ถ้าจำเป็นต้องท้าวความหรือทบทวนความรู้เพื่อให้ติดต่อกับเนื้อเรื่อง หรือเกี่ยวโยงกัน ควรใช้เวลาเพื่อการนั้นเพียงระยะสั้นๆ

6. วิธีสอนควรจะใช้วิธีการใหม่ๆ ไม่ซ้ำกับวิธีการเดิมที่นักเรียนเรียนมาแล้ว ตลอดจนอุปกรณ์การสอนก็ควรจัดเพิ่มให้แปลกออกไปจากเดิม

7. หลังจากที่มีการสอนซ่อมเสริมแล้ว ครูต้องติดตามผลอย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ

กรมวิชาการ (2524) ได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการสอนซ่อมเสริมและช่วงเวลาเสริมไว้ดังนี้

1. ครูผู้สอนสำรวจข้อบกพร่องของนักเรียน
2. หัวหน้าหมวดวิชา และครูผู้สอนพิจารณาข้อมูลรวมกัน แล้วรวมสิ่งที่เป็นข้อบกพร่องของนักเรียน จัดแบ่งนักเรียนไว้ให้มีลักษณะใกล้เคียงกัน ทั้งนี้อาจปรึกษาหารือกับฝ่ายแนะแนวด้วย

3. ดำเนินการสอนซ่อมเสริมตามที่กำหนดไว้ จนนักเรียนบรรลุและสามารถพัฒนาการเรียนตามจุดประสงค์ที่วางไว้

4. ประเมินผลการสอนซ่อมเสริม

ช่วงเวลาในการสอนซ่อมเสริมสามารถจัดได้ดังนี้

1. การสอนซ่อมเสริมในเวลาปกติ แบ่งตามลักษณะการจัดคาบซ่อมเสริมได้ 4 วิธี
 - 1.1 จัดคาบซ่อมเสริมให้ตรงกันหมดทั้งโรงเรียน
 - 1.2 จัดคาบซ่อมเสริมให้ตรงกันเฉพาะระดับชั้น
 - 1.3 จัดคาบซ่อมเสริมเพิ่มเข้าในตารางปกติ
 - 1.4 จัดแบ่งเวลา 10-20 นาที ในคาบเวลาเรียนสอนซ่อมเสริมในบางกรณี
2. การสอนซ่อมเสริมนอกเวลาเรียนปกติ เช่น เวลาพักรับประทานอาหารกลางวัน เวลาหลังเลิกเรียน ฯลฯ

วิธีการสอนซ่อมเสริม

การสอนซ่อมเสริมมีหลายวิธี ขึ้นอยู่กับครูผู้สอนจะเลือกใช้วิธีใดให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536) ได้เสนอแนวทางวิธีการสอนซ่อมเสริม ไว้ดังนี้

1. การแบบตัวต่อตัว การสอนซ่อมเสริมแบบตัวต่อตัวระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน เป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถช่วยเหลือผู้อื่น ให้สามารถเรียนรู้ได้ตามจุดประสงค์ ตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน

2. การสอนเป็นกลุ่มย่อย เพื่อความสะดวกควรจัดนักเรียนที่มีพื้นฐานการเรียนรู้ใกล้เคียงกันเข้ากลุ่มเดียวกัน กลุ่มหนึ่งประมาณ 2-3 คน หรืออาจจะมากกว่า ครูผู้สอนอาจใช้วิธีการสอนและให้งานสลับหมุนเวียนกันไปทีละกลุ่ม ผู้เรียนในแต่ละกลุ่มจะช่วยเหลือกันแก้ปัญหาความไม่เข้าใจในบทเรียนซึ่งกันและกัน ร่วมมือกันไม่ทำให้ใครรู้สึกว่ามีปมค้อยหรือปมเด่น ครูผู้สอนนั้นนอกจากจะใช้ครูที่สอนประจำแล้ว อาจเปลี่ยนให้ผู้อื่นสอนแทน หรือหมุนเวียนกันไปก็ได้

3. นักเรียนสอนกันเอง ในการสอนซ่อมเสริมครูผู้สอนอาจจะคัดเลือกนักเรียนเก่ง ช่วยสอนนักเรียนที่ยังไม่บรรลุจุดประสงค์ โดยใช้ช่วยสอนตัวต่อตัว หรือสอนเป็นกลุ่มย่อยอาจใช้ นักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นสูงกว่าหรือในระดับชั้นเดียวกัน

4. แบบเรียนสำเร็จรูป ในกรณีที่ครูผู้สอนพบว่านักเรียนมีปัญหาการเรียน ในบางเรื่องก็อาจจะใช้แบบเรียนสำเร็จรูปแบบง่าย ๆ ไม่ซับซ้อนเป็นสื่อในการเรียนโดยนักเรียนแต่ละคน จะต้องอ่านทำแบบฝึกหัดและตรวจคำตอบของตนเอง

5. สมุดแบบฝึกหัดเรียนด้วยตนเอง ลักษณะคล้ายกับแบบเรียนสำเร็จรูป เพราะเริ่มต้นด้วยการให้บทเรียนแล้วให้แบบฝึกหัดต่อจากนั้นจึงเฉลยคำตอบลักษณะที่แตกต่างกันก็คือ สมุดแบบฝึกหัดมีแบบฝึกหัดมากกว่าบทเรียนสำเร็จรูป เพราะมีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเป็นการฝึกทักษะให้มากยิ่งขึ้น

6. การทำกิจกรรมเพิ่มเติม ภายหลังจากวินิจฉัยปัญหา ถ้าพบว่าผู้เรียนมีความเข้าใจแล้ว แต่สมควรได้รับการฝึกทักษะเพิ่มขึ้นอีก ครูผู้สอนอาจใช้วิธีการมอบหมายงานให้ทำเพิ่มเติม

7. การสอนแบบกลุ่มใหญ่ จัดสอนนักเรียนที่ไม่ผ่านจุดประสงค์รวมเป็นกลุ่มใหญ่ จัดทำคล้ายกับวิธีที่ 2 แต่การสอนครูผู้สอนดำเนินการเอง เริ่มจากการจัดกลุ่มนักเรียนที่ไม่ผ่านจุดประสงค์รวมกันเป็นกลุ่มจำนวนพอสมควร และเลือกใช้วิธีการสอนที่ต่างไปจากวิธีเดิม

การสอนซ่อมเสริมวิชาภาษาไทยจะมีประสิทธิภาพยิ่ง ถ้าผู้ปฏิบัติ คือ ครูผู้สอนมีความตั้งใจสอนและมีความสนใจต่อการเรียนการสอนของนักเรียนอยู่เสมอ ในขณะที่โรงเรียนให้

การสนับสนุน เอื้ออำนวยปัจจัยที่จำเป็น ตลอดจนติดตามส่งเสริม การเรียนการสอนให้มีประสิทธิผล นักเรียนย่อมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้

3. การนิเทศติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร

3.1. การนิเทศติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร

การนิเทศติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร เป็นกระบวนการส่งเสริม ติดตาม แนะนำสนับสนุน และพัฒนาให้บุคลากรสามารถใช้หลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา (2535) ได้กล่าวถึงผู้นิเทศติดตาม และประเมินผล การใช้หลักสูตรในโรงเรียนว่าเป็นบุคคลที่สำคัญที่ทำให้งานการใช้หลักสูตรดำเนินไปอย่างราบรื่น และได้ผล ผู้นิเทศดังกล่าวนี้ก็คือ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างาน หัวหน้าหมวดวิชา หรือบุคลากรหลักของแต่ละกลุ่มงาน มีหน้าที่นิเทศติดตามการทำงานของบุคลากรในโรงเรียนให้สามารถพัฒนา งานการใช้หลักสูตรในด้านต่างๆ และสงัด อุทรานันท์ (2532) ได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า การนิเทศการใช้หลักสูตร จำเป็นจะต้องสร้างความสัมพันธ์ และสร้างความเข้าใจอันดีกับผู้รับ การนิเทศ การดำเนินการนิเทศจะต้องดำเนินไปด้วยบรรยากาศแห่งความเป็นประชาธิปไตย และร่วมมือกันให้บุคลากรเกิดความตระหนักเห็นความสำคัญว่ามีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาตนเอง อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา (2535) ได้เสนอแนะกระบวนการนิเทศติดตาม และประเมินผล ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ เป็นการบันทึกและสำรวจสภาพ ก่อนการนิเทศ โรงเรียนสามารถกระทำได้อย่างเป็นทางการ และไม่เป็นทางการในกรณีที่เป็นทางการผู้นิเทศควรมีการบันทึกหรือสำรวจข้อมูลต่างๆ ไว้ เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการตั้งจุดมุ่งหมายและเป้าหมายของการดำเนินงาน

2. การวางแผน เป็นการนำข้อมูลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหา สาเหตุของปัญหา และความต้องการมากำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และกิจกรรม ทั้งนี้โดยใช้รูปแบบการเขียนโครงการที่ใช้อยู่ตามปกติ ในการกำหนดจุดประสงค์ เป้าหมาย

3. ปฏิบัติการนิเทศ เป็นการดำเนินการตามกิจกรรม ที่กำหนดไว้ในแผน/โครงการ นิเทศของโรงเรียน กิจกรรมการนิเทศที่ผู้บริหารโรงเรียนสามารถเลือกใช้ตามความเหมาะสม มีดังนี้

- 3.1 การประชุมก่อนเปิดภาคเรียน
- 3.2 การประชุมนิเทศครูใหม่
- 3.3 การให้คำปรึกษา แนะนำ
- 3.4 การอบรม
- 3.5 การประชุมปฏิบัติการ
- 3.6 การสัมมนา
- 3.7 การระดมความคิด
- 3.8 การสาธิตการสอน
- 3.9 การให้ศึกษาเอกสาร
- 3.10 การสนทนาวิชาการ
- 3.11 การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน
- 3.12 การศึกษาดูงาน
- 3.13 การสังเกตการสอน
- 3.14 การวิเคราะห์
- 3.15 การวิจัยเชิงปฏิบัติการ
- 3.16 การเขียนเอกสาร/บทความเชิงวิชาการ
- 3.17 การจัดนิทรรศการ

4. การประเมินผลเป็นขั้นตอนที่ช่วยให้ทราบว่า งานที่ทำสำเร็จผลหรือไม่ มีสิ่งใดที่ควรปรับปรุงแก้ไขหรือนำไปเป็นแนวทางปรับปรุงแก้ไขการทำงานอื่นๆ ในลักษณะเดียวกัน และ

สามารถนำเทคนิควิธีการที่ใช้แล้วประสบผลสำเร็จ มาจัดทำเป็นมาตรการ หรือมาตรฐานที่จะถือปฏิบัติต่อไป

การพัฒนาและส่งเสริมการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการนิเทศและติดตามผล เพื่อที่จะได้ให้คำแนะนำช่วยเหลือ เกี่ยวกับความไม่เข้าใจบางประการที่เกิดจากการใช้หลักสูตร ตลอดจนเสนอแนะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งโรงเรียนจะต้องมีการจัดระบบการนิเทศภายใน โรงเรียนอย่างเป็นระบบโดยมีการจัดองค์กร เป้าหมาย มีการดำเนินการนิเทศ ตามกระบวนการตามขั้นตอนอย่างชัดเจน นุคกลางทุกคนในหมวดวิชาภาษาไทย มีความเข้าใจและร่วมมือกัน ย่อมทำให้การใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทยประสบผลสำเร็จ บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร

2. การประเมินผลการใช้หลักสูตร

การใช้หลักสูตรให้บรรลุผลตามจุดหมายของหลักสูตรได้อย่างดีนั้น โรงเรียนจำเป็นต้องมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรเป็นระยะ ๆ เพราะว่าการประเมินผล จะเป็นเสมือนกระจกเงาสะท้อนให้เห็นภาพการทำงานทุกขั้นตอนอย่างชัดเจน ทำให้โรงเรียนสามารถปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอซึ่ง สงัด อุทรานันท์ (2532) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการประเมินหลักสูตรว่า การประเมินหลักสูตรเป็นส่วนที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อ คุณภาพของหลักสูตร เพราะจะทำให้รู้คุณค่าของหลักสูตรว่าเป็นอย่างไร สามารถนำไปใช้ได้ดีเพียงใด ผลที่ได้จากการใช้หลักสูตรเป็นอย่างไร ข้อมูลที่ได้จากการประเมินหลักสูตรจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณค่าสูงขึ้น อันจะเป็นผลในการนำหลักสูตรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ได้โดยสะดวก

ส่วนจุดประสงค์ของการประเมินผลการใช้หลักสูตรนั้น วิชัย วงษ์ใหญ่ (2535) ได้กล่าวถึงจุดประสงค์ในการประเมินผลการใช้หลักสูตร คือ

1. เพื่อรู้ว่าหลักสูตรเมื่อนำไปปฏิบัติจริงได้ผลเพียงใด บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่
2. เพื่อหาทางปรับปรุงหลักสูตร ถ้าพบสิ่งบกพร่อง
3. เพื่อหาข้อดีข้อเสียในวิธีการจัดประสบการณ์การเรียน
4. เพื่อช่วยการตัดสินใจของฝ่ายบริหารว่า ควรจะใช้หลักสูตรนี้ต่อไปหรือไม่

บุญมี เฌรยอค (ม.ป.ป.) ได้กล่าวว่า โดยทั่วไปแล้วการประเมินหลักสูตรใดก็ตาม จะมีจุดมุ่งหมายคล้ายคลึงกันอยู่ 3 ประการสำคัญ คือ

1. เพื่อพิจารณาว่าหลักสูตรที่จัดขึ้น สามารถสนองตามวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรต้องการหรือไม่
2. เพื่อตัดสินใจว่าการวางเค้าโครง และรูปแบบของหลักสูตร ตลอดจนการบริหารงานและการสอนตามหลักสูตรเป็นไปในทางที่ถูกต้องแล้วหรือไม่
3. เพื่อวัดค่าผลผลิต คือ ผู้เรียนนั้นเป็นอย่างไร

สำหรับระยะเวลาในการประเมินผลการใช้หลักสูตรนั้น วิชัย วงษ์ใหญ่ (2535) ได้กล่าวถึงระยะเวลาในการประเมินผลการใช้หลักสูตรสรุปได้ว่าสามารถทำได้ 3 ระยะด้วยกัน คือ ระยะก่อนการใช้หลักสูตร เป็นการประเมินการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร ระยะระหว่างการใช้หลักสูตร เป็นการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ และระยะหลังการใช้หลักสูตร เป็นการประเมินหลักสูตรทั้งระบบ

ส่วนในด้านลักษณะของการประเมินหลักสูตรนั้น สงัด อุทรานันท์ (2532) ได้กล่าวว่า ควรให้ครอบคลุมระบบของหลักสูตรทั้งหมด และควรประเมินให้ต่อเนื่องกัน ดังนั้น การประเมินหลักสูตร จึงประกอบด้วยการประเมินเอกสารหลักสูตร การประเมินการใช้หลักสูตรการประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร และการประเมินระบบหลักสูตร และ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2535) ได้กล่าวถึงการประเมินหลักสูตรว่า แบ่งออกเป็นระบบการประเมินย่อยได้ดังนี้คือ การประเมินเอกสารหลักสูตร การประเมินระบบหลักสูตร การประเมินระบบการบริหารหลักสูตร การประเมินผลสัมฤทธิ์ผู้เรียน การประเมินการสอนของผู้สอน และการประเมินการติดตามผู้สำเร็จการศึกษา

การที่โรงเรียนจะจัดการศึกษาให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้นั้น ควรจะต้องบริหารงานอย่างเป็นระบบ มีการประเมินผลหลักสูตรและนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาโดยอาจดำเนินการดังนี้ (กรมวิชาการ, 2534)

1. กำหนดให้การประเมินผลหลักสูตรเป็นกิจกรรมของทุกฝ่ายและทุกงาน
2. สร้างความเข้าใจการประเมินผลหลักสูตรด้วยตนเองให้เกิดขึ้นกับคณะครูใน

โรงเรียน

3. มอบหมายงานการประเมินผลแต่ละด้าน ให้ผู้ปฏิบัติงานดำเนินการประเมินตามระยะเวลาที่กำหนด

4. ดำเนินการประเมิน

5. สรุปผลการประเมินของผู้ปฏิบัติงาน

6. นำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนางานของโรงเรียน

ในการประเมินผลการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทยนั้น โรงเรียนควรจะมีการวางแผนการประเมินผลการใช้หลักสูตร กำหนดผู้รับผิดชอบ กำหนดจุดประสงค์ของการประเมินและระยะเวลาในการประเมิน ตลอดจนลักษณะของการประเมิน ไว้อย่างชัดเจน การประเมินผลการใช้หลักสูตรจะทำให้ทราบถึงหลักสูตรที่นำไปใช้ในโรงเรียนว่า มีส่วนดีหรือส่วนบกพร่องอย่างไร และควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร ซึ่งจะสามารถพัฒนาหลักสูตรวิชาภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จะประสบผลสำเร็จหรือจะพัฒนาให้เหมาะสมเพียงใด การนิเทศติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร ซึ่งนับว่าเป็นส่วนที่มีความสำคัญ ไม่น้อยกว่าการบริหารและบริการหลักสูตร และการดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร เพราะกิจกรรมต่าง ๆ ของการนิเทศจะช่วยให้เกิดความร่วมมือ ประสานสัมพันธ์ในการทำงานมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานและพัฒนางานในหน้าที่ ความรับผิดชอบ ดังนั้นการนิเทศติดตาม และประเมินผลจึงเป็นบทบาทที่สำคัญของฝ่ายบริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียน ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจะเห็นได้ว่า การใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย เป็นงานที่มีขอบเขตกว้างขวางและมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง การที่จะสามารถนำหลักสูตรวิชาภาษาไทยไปใช้ในโรงเรียนให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องอาศัยบุคลากรในโรงเรียนที่มีความรู้ความเข้าใจและรับผิดชอบต่องานการใช้หลักสูตรอย่างเต็มความสามารถ ซึ่งได้แก่ ผู้ช่วยผู้บริหาร ฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย และครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ตามลำดับ การใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทยในโรงเรียนประกอบด้วยการหลัก 3 งาน ได้แก่ การบริหารและบริการหลักสูตร การดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร และการนิเทศติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงศึกษาในกรอบแนวคิดการนำหลักสูตรไปใช้ของ ชำรง บัวศรี (2532) วิชัย วงษ์ใหญ่ (2535) และสงัด อุทรานันท์ (2532) ซึ่งประกอบด้วย

1. การบริหารและบริการหลักสูตร
 - 1.1 การวางแผนการใช้หลักสูตร
 - 1.2 การเตรียมบุคลากร
 - 1.3 การจัดครูเข้าสอน
 - 1.4 การจัดตารางสอน
 - 1.5 การเตรียมเอกสารและสื่อการเรียนการสอน
 - 1.6 การเตรียมอาคารสถานที่
 - 1.7 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร
2. การดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร
 - 2.1 การปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น
 - 2.2 การจัดการเรียนการสอน
 - 2.3 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
 - 2.4 การจัดสอนซ่อมเสริม
3. การนิเทศติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร
 - 3.1 การนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร
 - 3.2 การประเมินผลการใช้หลักสูตร

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1. งานวิจัยในประเทศ

พวงเพ็ญ เปล่งปลั่ง (2529) วิจัยเรื่อง "การศึกษาสภาพการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่น รางวัลพระราชทาน" ผลการวิจัยพบว่า ในด้านการใช้หลักสูตรและหนังสือเรียนมีการดำเนินการตามจุดประสงค์หลักสูตรมาก แต่การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้

การปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้หนังสือเรียน หนังสือนอกเวลาน้อย ด้านวิธีการสอน มีการสอนด้วยวิธีต่าง ๆ น้อย วิธีการที่ใช้มากที่สุดคือ การบรรยาย ส่วนการใช้สื่อการเรียนการสอนนั้นครูภาษาไทยมีการใช้สื่อการเรียนการสอนกันมาก และมีการจัดหาสื่อมาใช้ในการเรียนด้วยวิธีการจัดทำขึ้นใช้เอง การวัดผลและประเมินผลวิชาภาษาไทยมีการวัดผลตามจุดประสงค์มากที่สุด นอกจากนี้ ยังมีการปฏิบัติตามระเบียบการวัดผลมาก ในด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีการปฏิบัติตามระเบียบและวิธีการในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรน้อย ด้านการนิเทศการสอนในโรงเรียนได้รับความช่วยเหลือจากศึกษานิเทศก์น้อย และครูมีความต้องการที่จะได้รับการนิเทศและความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ จากศึกษานิเทศก์มาก ส่วนการนิเทศภายในโรงเรียนมีการดำเนินการน้อย

ลมัย จันทะยอ (2534) วิจัยเรื่อง “การใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 8” ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่มีการวางแผนการใช้หลักสูตร ผู้บริหารโรงเรียนและครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตรจากเอกสารหลักสูตรด้วยตนเอง มีการจัดทำวัสดุและเอกสารประกอบหลักสูตร และครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ร่วมกันจัดทำแผนการสอน โดยมีศึกษานิเทศก์อำเภอ แนะนำช่วยเหลือ
2. ด้านการจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อการใช้หลักสูตร โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ มีการเตรียมการบุคลากรโดยการส่งครูเข้ารับการฝึกอบรม มีการจัดครูเข้าสอน โดยคำนึงถึงความรู้และประสบการณ์ของครู มีการจัดเตรียมอาคารสถานที่ในการใช้หลักสูตร มีการนิเทศโดยการเยี่ยมชั้นเรียน มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรโดยการประชุมชี้แจงแก่ผู้ปกครอง
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนมีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ครูเตรียมการสอนล่วงหน้า ตรวจสอบที่การเตรียมการสอนของครู ส่งครูเข้าประชุม สัมมนาทางวิชาการ และให้คำปรึกษาแนะนำ ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เตรียมการสอนทุกครั้งก่อนสอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ใช้ทักษะกระบวนการ 9 ชั้นในการสอน ใช้เทคนิควิธีสอนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และเนื้อหา และมีการวัดประเมินผลการเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

ปัญหาที่พบ คือ ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการวางแผนการใช้หลักสูตร การเขียนแผนการสอน ครูมีภาระรับผิดชอบมาก สอนหลายวิชา ไม่มีเวลาในการเตรียมการสอนอย่างเต็มที่ ขาดทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย ขาดทักษะในการใช้เทคนิควิธีสอนใหม่ ๆ ขาดเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ที่เป็นมาตรฐาน ได้รับเอกสารหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนล่าช้า และไม่เพียงพอ ระยะเวลาในการเตรียมบุคลากรมีน้อย จำนวนห้องเรียนไม่เพียงพอ ไม่ได้รับการนิเทศจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของการประชาสัมพันธ์หลักสูตร

จิตรา บุญบา (2534) วิจัยเรื่อง "การใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ" ผลการวิจัยได้ว่า

1. ด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้หลักสูตรโดยยึดแนวทางจากจุดหมาย หลักการ โครงสร้างหลักสูตร และเกณฑ์การใช้หลักสูตร มีการจัดประชุมครูเพื่อวางแผนการสอน มีการจัดทำกำหนดการสอน บันทึกการสอน เอกสารหลักสูตรที่จัดทำคือแผนการสอนโดยให้ครูผู้สอนจัดทำเองศึกษานิเทศก์จังหวัดและศึกษานิเทศก์อำเภอให้คำแนะนำ

2. ด้านการจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อการใช้หลักสูตรพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการสำรวจความพร้อมของครู และจัดส่งครูไปอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ครูมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน มีการสำรวจความต้องการการใช้สื่อการสอนของครู มีการจัดห้องเรียนให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรโดยผู้บริหารเยี่ยมชั้นเรียน และสังเกตการสอนในชั้นเรียน ศึกษานิเทศก์ช่วยเหลือโดยการจัดอบรมสัมมนา ประชุม ประสานงานด้านงบประมาณ และส่งเสริมให้มีการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน

3. ด้านการสอนของครู พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ได้จัดส่งครูเข้าร่วมประชุมสัมมนาที่โรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อปรับกิจกรรมการเรียนการสอน มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรใช้เทคนิควิธีสอนหลายๆ แบบ มีการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอนทุกครั้ง และโรงเรียนได้จัดส่งครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล

ปัญหาที่พบคือ เอกสารหลักสูตรไม่เพียงพอ บุคลากรไม่เพียงพอ ครูขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร งบประมาณไม่เพียงพอสิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอ ขาดการวางแผนการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารไม่มีเวลาในการนิเทศ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการนิเทศ

ประสาร ภูติ (2535) วิจัยเรื่อง “การศึกษาการจัดงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9” ผลการวิจัยพบว่า การจัดงานวิชาการด้านหลักสูตร และเอกสารหลักสูตร โรงเรียนส่วนมากมีหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา เป็นผู้ดำเนินการจัดตารางสอน มีการสำรวจความต้องการใช้สื่อการสอนจากครูผู้สอน ส่งเสริมให้ครูผู้สอนผลิตสื่อจากวัสดุที่มีในท้องถิ่น จัดห้องสมุดโดยใช้ห้องในอาคารเรียน จัดทำแผนงานหรือโครงการกิจกรรมนักเรียนแต่ละประเภท ด้านการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนนั้นได้จัดครู อาจารย์เข้าร่วมประชุมสัมมนาทางวิชาการ หัวหน้าหมวดเป็นผู้กำหนดให้ครู อาจารย์ปฏิบัติงานวิชาการ โรงเรียนส่วนมากมีห้องแนะแนวเฉพาะ มีการวางแผนแนะแนวไว้ชัดเจน มีการชี้แจงหลักเกณฑ์แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลแก่ครู อาจารย์ มีการวางแผนปรับปรุงงานวิชาการก่อนเปิดภาคเรียน

ส่วนปัญหาที่พบในการจัดงานวิชาการภายในโรงเรียน คือ ครูขาดความสนใจที่จะศึกษา และทำความเข้าใจหลักสูตร ครูขาดในบางหมวดวิชา ขาดงบประมาณในการจัดหาสื่ออุปกรณ์ ขาดงบประมาณในการจัดซื้อหนังสือวารสารใหม่ ๆ ขาดความร่วมมือจากครูอาจารย์ในการจัดกิจกรรมนักเรียน ขาดการวางแผนการนิเทศงานวิชาการ

ศิริชัย อนันตผล (2535) วิจัยเรื่อง “สภาพและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้อง กับความต้องการของท้องถิ่นในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5” ผลการวิจัยพบว่า ด้านการศึกษาหลักสูตรแม่บท มีการแนะนำจากศึกษานิเทศก์และสนับสนุนจาก โรงเรียนให้ครูได้ศึกษาหลักสูตรแม่บท ด้านการศึกษาสำรวจรวบรวมข้อมูล มีการเสนอแนะและสนับสนุนให้สำรวจสภาพความต้องการของท้องถิ่น ด้านการวิเคราะห์ข้อสารสนเทศและจัดทำ ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรมีการเสนอแนะและสนับสนุนให้ดำเนินการโดยครูมีส่วนร่วม

ในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถ ความสนใจ ความถนัดของนักเรียน ด้านการพิจารณาหลักสูตรรายวิชาตามลักษณะต่าง ๆ มีการเสนอแนะและสนับสนุนให้ปรับกิจกรรม ปรับเพิ่มเติม รายละเอียดเนื้อหา เลือกใช้ ปรับปรุงเพิ่มเติมสื่อที่มีอยู่แล้ว จัดทำสื่อการเรียนขึ้นมาใหม่ ทุกลักษณะมีการดำเนินการ ยกเว้นการจัดทำเนื้อหา รายวิชาใหม่ ด้านการเสนอขออนุมัติหลักสูตรมีการเสนอแนะและดำเนินการ โดยผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการวิชาการของโรงเรียนและคณะกรรมการภายในกลุ่มวิชา ส่วนปัญหาในด้านต่าง ๆ พบว่า ส่วนใหญ่ขาดเอกสารที่เสนอแนะแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรและยังขาดวิทยากรผู้รู้มาให้คำแนะนำ

เพ็ญจันทร์ ธนาวิภาส (2536) วิจัยเรื่อง “สภาพและปัญหาของการพัฒนาหลักสูตรในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร สังกัดกรมสามัญศึกษา” ผลการวิจัยพบว่า ด้านการสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น โรงเรียนส่วนใหญ่มีการสนับสนุนส่งเสริม โดยกำหนดนโยบาย จัดเตรียมบุคลากร จัดเตรียมสถานที่ จัดเตรียมงบประมาณ มีการจัดทำข้อมูลพื้นฐานเพื่อใช้ในการพัฒนาหลักสูตรมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตร จัดหาวัสดุหลักสูตรไว้บริการแก่ครู แนะนำให้ครูใช้ทรัพยากรจากท้องถิ่น จัดให้มีการนิเทศ ติดตามผล และประเมินผลการปฏิบัติการสอนของครู โดยหัวหน้ากลุ่ม/หมวดวิชามีส่วนร่วมในการเตรียมการในแต่ละด้านด้วย ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ ได้แก่ ความไม่พร้อมของโรงเรียนในด้านบุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์งบประมาณไม่เพียงพอ ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขาดข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งทรัพยากรท้องถิ่นและขาดความรู้และทักษะในการนิเทศ

ด้านการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น โรงเรียนส่วนใหญ่ส่งเสริมและดำเนินการโดยปรับกิจกรรมการเรียนการสอน ปรับหรือเพิ่มเติมเนื้อหา ปรับสื่อ จัดทำสื่อใหม่ ทุกลักษณะมีการดำเนินการ ยกเว้นการจัดทำเนื้อหา/รายวิชาใหม่ ด้านการเสนอขออนุมัติหลักสูตรพบว่า ส่วนใหญ่ยังไม่ได้ดำเนินการสำหรับปัญหาที่พบส่วนใหญ่ ได้แก่ โรงเรียนขาดแหล่งค้นคว้าทางวิชาการขาดผู้แนะนำแนวทาง และขาดเอกสารในการค้นคว้า ครูไม่มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น

สุภัทรา ชุสม (2536) ได้วิจัยเรื่อง “สภาพและปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตการศึกษา 11”

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการส่วนใหญ่ได้ดำเนินการดังนี้คือ ได้ส่งเสริมการใช้หลักสูตร โดยการส่งครูเข้ารับการอบรม ได้จัดหาหนังสือเรียนได้ส่งเสริมการจัดห้องเรียนที่เสริมสร้างบรรยากาศการเรียน ได้แนะนำเทคนิคหรือวิธีสอนคือ การแบ่งกลุ่มทำงาน ได้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเมื่อจบบทเรียน ได้ส่งเสริมการใช้สื่อการเรียนการสอน โดยการส่งครูเข้าอบรมการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน ได้จัดหาหนังสือพิมพ์ วารสารและสิ่งพิมพ์อื่น ๆ วิธีการที่ใช้ในการจัดหาสื่อการเรียนการสอน คือ การจัดซื้อวัสดุมาจัดทำเอง ได้ส่งเสริมการวัดและประเมินผลการเรียน โดยการจัดหาตำราและเอกสารให้ครูศึกษา ได้ใช้เกณฑ์การวัดและประเมินผลที่กำหนดโดยกลุ่มโรงเรียน ได้ใช้วิธีการวัดและประเมินผลระหว่างเรียนคือ การทดสอบย่อย ได้ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยการเป็นที่ปรึกษาได้จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยมีครูและนักเรียนเป็นผู้วางแผนและดำเนินการร่วมกัน และกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่นักเรียนให้ความสนใจมาก คือ การจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางวรรณคดี

ด้านปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย พบว่า ครูภาษาไทยประสบปัญหาในระดับมาก คือ การใช้หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร การใช้สื่อการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร แต่ด้านที่เป็นปัญหาในระดับน้อย คือ วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียน

พัชนี นุระพันธ์ (2538) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการสนับสนุนส่งเสริมการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น โดยให้ครูศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น มีการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สนับสนุนด้านงบประมาณ อาคารสถานที่ เอกสารและวัสดุหลักสูตร มีการประสานงานเกี่ยวกับหน่วยศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 11 เพื่อเชิญวิทยากรให้ความรู้แก่ครูผู้สอนและมีการนิเทศติดตามผลการปรับหลักสูตร โดยการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล ในการสนับสนุนส่งเสริมการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นนั้น หัวหน้ากลุ่ม/หมวดวิชา ส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วม ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ได้

แก่นบุคลากรมีภารกิจการสอนมาก จึงไม่มีเวลาดำเนินการ งบประมาณและอาคารสถานที่ไม่เพียงพอ ไม่ข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการนิเทศ ติดตามผล

การดำเนินการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่มีการปรับกิจกรรมการเรียนการสอน จึงดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และไม่มีการปรับรายละเอียดของเนื้อหา จึงยึดเนื้อหาในหลักสูตรแม่บทในการสอน รวมทั้งไม่มีการปรับปรุงสื่อการเรียนการสอน แต่ใช้สื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่เดิมสำหรับปัญหาที่พบส่วนใหญ่ได้แก่ เอกสารเกี่ยวกับการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นไม่เพียงพอ ครูไม่มีความรู้และขาดทักษะในการดำเนินการ

มาเจอ โก้สุโข (2538) วิจัยเรื่อง "สภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9"

ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการบริหารหลักสูตรในระดับมากที่สุด 3 เรื่อง คือ (1) การจัดทำตารางสอนของครู สอดคล้องกับการจัดทำตารางเรียนและตารางการใช้ห้องเรียน (2) การจัดทำมีศูนย์รวมตารางสอนทุกวิชา (3) การกำกับดูแลและประเมินผลการเรียนให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ นอกนั้นโรงเรียนปฏิบัติในระดับมาก ส่วนครูผู้สอนมีการปฏิบัติในระดับน้อย คือ (1) การร่วมชี้แจงให้ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องทราบบทบาทของตนเองที่จะช่วยให้การใช้หลักสูตรประสบผลสำเร็จ (2) การจัดนำนักเรียนออกเยี่ยมชม ทัศนศึกษา และฝึกงานในสถานประกอบการของท้องถิ่น (3) การวิเคราะห์ข้อทดสอบแต่ละรายวิชา เพื่อหาข้อบกพร่องเพื่อพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้มีคุณภาพ นอกนั้นครูผู้สอนปฏิบัติในระดับมาก

ด้านปัญหาพบว่า โรงเรียนมีปัญหาการบริหารหลักสูตรในระดับมาก คือ ปัญหาด้านความพอเพียงของบุคลากรและเวลาในการสำรวจข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ ปัญหาด้านความพอเพียงของบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับหลักสูตร ปัญหาด้านงบประมาณในการจัดซื้อจัดหาเอกสารหลักสูตรวัสดุ สื่ออุปกรณ์ ปัญหาด้านความพอเพียงของครูผู้สอนในรายวิชาเลือกเสรีที่โรงเรียนจัดขึ้น ปัญหาด้านการจัดกลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนวิชาใดวิชาหนึ่งมากเกินไป ปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจของครูในการวิเคราะห์ข้อสอบ ปัญหาด้านงบประมาณในการดำเนินงาน

โครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนปัญหาด้านเวลาในการดำเนินงานนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร นอกนั้นโรงเรียนพบปัญหาในระดับน้อย

แสง ชานัย (2538) วิจัยเรื่อง "ระบบงานวางแผนในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้รับรางวัลพระราชทาน จังหวัดสกลนคร" ผลการวิจัยพบว่า แต่ละโรงเรียนจัดให้สายงานแผนงานขึ้นอยู่กับฝ่ายที่ต่างกัน โรงเรียนมีการจัดขั้นตอนของกระบวนการวางแผน คือ 1) ประชุมชี้แจงเรื่องการจัดทำแผนให้กับหัวหน้าฝ่าย หัวหน้าหมวดวิชา และหัวหน้างาน 2) ให้ฝ่าย หมวดวิชา และ งานวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ 3) ให้ฝ่าย หมวดวิชา และงาน จัดทำร่างงาน โครงการ 4) งานแผนงาน รวบรวมร่างงาน โครงการทั้งหมดให้คณะกรรมการพิจารณาคัดเลือก กำหนดเป็นส่วนประกอบของแผน 5) งานแผนจัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการประจำปี

ปัญหาที่พบในระบบงานวางแผนคือ บุคลากรส่วนใหญ่ของโรงเรียนขาดความรู้ความเข้าใจในการวางแผน และบางฝ่าย หมวดวิชา และงาน จัดส่งรายงานโครงการล่าช้า

5.2. งานวิจัยต่างประเทศ

ทาเลส ฮัสสัน แบครี่ (Talas Hassan Bakri, 1983 : 364 A - 362 A) ได้วิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการใช้สื่อการสอนของครูกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นสองเมืองในประเทศซาอุดีอาระเบีย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการใช้สื่อการสอน ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังครูที่สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในเมืองริยาร์ด และเมืองจิซาน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ครูในริยาร์ด และครูในจิซานส่วนใหญ่ เห็นว่าผู้เชี่ยวชาญทางสื่อการสอนในโรงเรียนมีความสำคัญ ระบบการบริหารงานในโรงเรียนมีส่วนทำให้ครูเกิดความเบื่อหน่ายที่จะใช้สื่อการสอน มีการประเมินสื่อการสอนในโรงเรียน โรงเรียนขาดความสะดวกในการจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์ วิชาที่สอนและการใช้สื่อการสอนของครูมีความสัมพันธ์กัน จำนวนปีที่สอนและการใช้สื่อการสอนของครูไม่มีความสัมพันธ์กัน ปัจจัยที่สำคัญที่มีอิทธิพลในการใช้สื่อการสอนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นคือ ความสะดวกในการจัดหาสื่อการสอน

ประสบการณ์เดิมในการใช้สื่อการสอน โครงการอบรมครูประจำการ และการจัดหมวดหมู่ของสื่อการสอนในโรงเรียน

โรเบิร์ต เอ็ดเวิร์ด แฮกเกอร์ตี (Robert Edward Hagertie, 1971 : 20 - 41) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาถึงสภาพการจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในรัฐมิชิแกน สหรัฐอเมริกา โดยสำรวจความคิดเห็นของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีการดำเนินการในโรงเรียนมาก และมีผลในการเสริมความรู้ทางภาษาแก่นักเรียนเพิ่มเติมจากการเรียนในชั้นเรียน การดำเนินงานการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียน ครูและนักเรียนจะร่วมกันดำเนินงาน ผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ที่ครูมีความต้องการ คือ ผู้ปกครองและผู้บริหารโรงเรียน ส่วนข้อบกพร่องในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร คือ ผู้บริหารหรือฝ่ายบริหารในโรงเรียนเป็นผู้ตัดสินใจรวมทั้งวางนโยบายฝ่ายเดียวเป็นส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตามแนวโน้มในการจัดกิจกรรมจะมีความสำเร็จถึงขั้นที่จะรวมวิชาการจัดกิจกรรมเข้าไว้ในหลักสูตรและเปิดเป็นชั้นเรียนพิเศษ

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการนำหลักสูตรวิชาภาษาไทยไปใช้ในโรงเรียนจะพบปัญหาต่าง ๆ หลายด้าน เช่น ปัญหาด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทยไม่เป็นระบบ ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้หลักสูตรของครู ครูขาดทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนขาดความรู้ความเข้าใจในการปรับหลักสูตร ครูไม่ได้รับการนิเทศการสอนอย่างเพียงพอ การนิเทศภายในโรงเรียนไม่เป็นระบบ ขาดเอกสารและสื่อประกอบการเรียนการสอน เป็นต้น ถึงแม้ว่าวิชาภาษาไทยจะมีความสำคัญ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว แต่เมื่อการนำหลักสูตรวิชาภาษาไทยไปใช้ในโรงเรียนนั้นต้องคำนึงว่า แต่ละท้องถิ่นมีสภาพและปัญหาต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน ด้วยเหตุนี้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย จำเป็นจะต้องค้นหาวิธีการ นำหลักสูตรไปใช้ให้เหมาะสมเพื่อให้การใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร